

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-X-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

23. maj 1954 -

proslava 10-letnice zborov gorenjskih aktivistov

V gozdarskih barakah in planskih hlevih na Mosteh na Jelovici so se 13. in 14. maja 1944. leta zbrali gorenjski aktivisti, da se pogovore o do tedanjih uspehih pri organiziranju vseljudskega odpora in ljudske revolucije na Gorenjskem in o novih nalogah, ki so čakale odbore OF v zadnjem obdobju bojev za dokončno osvoboditev.

Na zboru je bilo prisotnih 120 voljenih delegatov iz kamniškega, kranjskega, jeseniškega in loškega okrožja. Razen njih so se udeležili zboru tudi najvidnejši predstavniki revolucionarnega gibanja v Sloveniji, politkomisar Glavnega štaba NOV Slovenije tovariš Boris Krajcar, članica CK KPS Lidija Sentjurčeva, član AVNOJ in SNOS ter delegat Izvršnega odbora OF tovariš Aleš Bebler, politkomisar IX. korpusa Janez Hribar in drugi.

V tem času je narodnoosvobodilno gibanje na Gorenjskem zajelo že izredno širok krog vseh naprednih ljudi. Narodnoosvobodilni odbori so bili postavljeni na od okupatorja kontroliranem področju. Odbore so volili ljudje na demokratičen način — z volilnimi listki. Po zboru, na katerem so veliko razpravljali o tem vprašanju, so se narodnoosvobodilni odbori še bolj utrdili. Povsod so začeli voliti odbore neposredno z volilnimi listki in s tem postavili temelj ljudski demokraciji, ki je do sedaj — v našem povojnem socialističnem razvoju — dosegla že neslutene uspehe.

Na zboru so razpravljali tudi

o mobilizaciji vseh moralnih in materialnih sil na Gorenjskem, da se čimbolj in čimuspješneje zaključijo borba proti nacističnim osvajalcem in domačim izdajalcem. Nadalje so razpravljali o vključevanju novih borcev v partizanske enote. In res so prav leta 1944. zrasle nove čete in bataljoni in udarna moč partizanskih enot se je na Gorenjskem močno povečala.

Takoj po zboru aktivistov je bila prav tam konferenca Delavske enotnosti, ki se je udeležilo 86 delavcev-aktivistov. Nato pa je bilo še širše partijsko posvetovanje, na katerem je sodelovalo okoli 120 delegatov.

Ob 10-letnici zborov se bodo na Mosteh spet zbrali preživeli delegati, da obude spomine na tiste dni. Na Mosteh sicer ni več tistih barak, v katerih so se sestali pred 10 leti. Nemci so te barake že 1944. leta požgali. Toda po osvoboditvi so zrasle na istem kraju nove gozdarske koče.

10. obletnica zborov gorenjskih aktivistov pa ni praznik samo za preživele delegate, marveč za vse napredne Gorenjce. Zato bo v nedeljo, 23. maja marsikdo prišel na Moste, da skupno z delegati proslavi ta praznik. Na proslavi bodo sodelovali tudi pevski zbori z Gorenjske in mladinsko gledališče iz Kranja z Borovimi »Raztrgancis«. Skupinske prijave naj občinski odbori ZB pošljejo Okrajnim odborom ZB v Kranju in v Radovljici vsaj do 20. maja. Prevoz za prijavitelce bo preskrbljen.

Po II. rednem zasedanju stalne konference mest

Rakšne naj bi bile gorenjske komune

Kardelj: „Najidealnejši zarodek bodoče komune so naša mesta oziroma močnejši gospodarski centri . . .“

V času od 5. do 8. maja letos je bilo v Splitu II. redno zasedanje stalne konference mest in mestnih občin FLRJ. Na dnevnem redu so bila predvsem vprašanja organizacije zdravstva in socialne politike v mestih. Razen tega pa se je na konferenci obširno razpravljalo tudi o vsebini komun in njenem razvoju. O tem vprašanju je tovariš Edvard Kardelj, predsednik Zveznega izvršnega sveta, povedal nekaj posebno tehtnih misli. Obrazložil je vzroke, zakaj smo do sedaj tako zelo poudarjali pomen okraja za bodoči razvoj komune in da je njegov pomen tudi danes in bo v bodoče zelo velik. Vendar okrajev v večini primerov ne moremo smatrati kot idealen teritorialni okvir bodoče komune, ker so okraji večinoma preveliki, ali pa preveč geografsko in gospodarsko razcepljeni, da bi lahko predstavljali res prirodno celoto.

Najidealnejši zarodek bodoče komune, so po mnenju tovariša Kardelja, ravno naša mesta, oz. močnejši gospodarski centri, ki skupaj s svojo širšo okolico že danes predstavljajo prirodno gospodarsko in družbeno celoto. Okraji bi ob takim razvoju postali nujno premajhni in bi se zato morali povečati na širša geografska in gospodarska območja. Na ta način bi okraji lahko tudi v prihodnje predstavljali prirodno združitev več

komun. Vsklajali bi njihove medsebojne odnose, ne da bi jim kratili samoupravne pravice.

Če s teh vidikov pogledamo možnosti bodočega razvoja Gorenjske, potem je precej verjetno, da se bosta združila okraja Kranj in Radovljica v en okraj, v njegovem okviru pa se bo postopoma izkristaliziralo 7 do 9 večjih občin — komun. Te komune bi obsegale približno takole območje: 1. Bohinjska Bistrica s celim bohinjim kotom, 2. Bled s priključitvijo sedanje občine Gorje, 3. Jesenice z vso gornjesavsko dolino in večino sedanje občine Zirovnica, Radovljica z vsem območjem občin Kropla, Podnart, Crnivec in Begunje, 5. Tržič v sedanjem obsegu mestne občine, 6. Kranj s priključitvijo občin Naklo, Besnica, Predoslje, Mavčiče, Smlednik, Goriče, Preddvor, Jezersko ter del Senčurja in Zabnice, 7. Cerklje z delom občin Senčur in Komenda, 8. Škofja Loka z vso Selško in Poljansko dolino ter delom občine Zablnica.

V primeru takšne razdelitve bi najbrž kazalo, da se za prehodno dobo pusti še občine za Selško in Poljansko dolino in morda po eno za območje Preddvor — Goriče — Jezersko ter območje Podnart — Kropla — Ljubno.

Vse to seveda le razmišljanja, ki ne smejo biti kamen spotike. Res pa je, da je v nekaterih primerih, zlasti v okolici mestnih občin, taka rešitev že precej nujna, zlasti glede vsklajanja gospodarskih odnosov med razvitejšimi mestni in zaostalejšo okolico, kjer pa prav tako stanujejo delavci, ki so zaposleni v mestnih tovarnah. Mar ni prirodneje, da se ti odnosi vsklajajo neposredno v okviru ene teritorialne enote, torej občine — komune, kot pa s posredovanjem okraja.

Če razpravljamo o možnostih bodoče razmejitve komun na Gorenjskem, pa na noben način ne mislimo zanikati velikega pomena vseh današnjih občin. Te imajo danes in bodo imele še precej časa, zlasti na vasi, izredno pomembno vlogo pri razvijanju krajevne samouprave in mobilizaciji gmočnih sredstev za razvoj našega gospodarstva.

Tudi v primeru, če bi zaradi formiranja teritorialno večjih komun, te občine kdaj ukinili, bi morali najti ustrezajoče oblike neposrednega udeleženstva ljudi pri reševanju ožjih krajevnih problemov.

Razpravljanje o bodočih ko-

munah je zaenkrat še snov za razmišljanje, čeprav je seveda tudi v praksi treba zaorati prvo brazdo v tej smeri. Konkretna pota in oblike za formiranje posameznih komun pa nam bo pokazal razvoj sam. Zato nam ni treba z nobenimi ukrepi preveč hiteti. Sleherna sprememba v upravnih razdelitvi mora biti plod temeljitega premisleka in rezultat dosedanjih izkušenj v graditvi socialistične družbe.

-5 minut po telefonu

Razgovor s predsednikom gorjanske občine

Občina Gorje je precej obsežna, vendar nima razvite industrije, tako je začel svoje pripovedovanje o problemih gorjanske občine njen predsednik.

Med okupacijo je posebno vas Radovna, ki je v naši občini, močno trpela, kajti Nemci so jo do tal požgali. Treba je bilo vložiti precej truda, da smo po vojni vse to popravili in uredili.

Zelo velik problem v naši občini so tudi prostori za šolo. Sedanja šola se namreč popravlja že svojih 40 let in res ne ustreza več načelom sodobnega pouka. Vendar bi novo šolo lahko že imeli, ali pa bi jo ravnokar dokončali.

Lansko leto so nam odobrili zanj milijon dinarjev kredita. Zaradi pretekanja in sporov s kmetovalci, ki niso pristali, da bi se šola zgradila na njihovih parcelah, oni pa bi zato dobili

Ja vsebine

Sola CK ZKS — šola graditve socializma
MED DIEN BIEN FUJEM IN ZENEVO

Nabavimo buldožer za regulacijska dela
POETIČNA ALI SOCIALNA DRAMA
Izboljšali so ekonomski položaj
Sodobni »leteči Holandec«
Zadružniki v Medvodah

druge, pa smo rok za izkoriščenje kredita zamudili in tako smo še danes brez šole. Letos imamo sicer odobreno pol milijona dinarjev kredita za načrte za šolo, vendar bomo morali na njo čakati gotovo še leto, dve.

Tudi vodovod v občini je slab, zato bomo letos pripravili načrte in ga potem v prihodnjih letih enkrat temeljito popravili. Težave so tudi s kanalizacijo.

Lansko leto smo skupno z obč. Zirovnica zgradili most v Piškovcu in tako uredili Zirovnici najbližjo zvezo z Bledom. Letos pa za popravilo mostov nimamo predvidenih nobenih kreditov, čeprav bi bil eden od treh mostov, kolikor jih je v občini, močno potreben popravila.

Tudi stanovanjski problem je pri nas zelo pereč. Čutili se, da smo blizu jeseniške Zelezarne.

Več pozornosti vzgoji mladine

Širše posvetovanje Sveta za notranje zadeve OLO Kranj

MLADINSKI KRIMINAL V RAHLEM, TODA STALNEM PAD-CU — DRUŽINA JE OSNOVA VZGOJE MLADINE — VEČ SKRBI ZA VZGOJNO-POPRAVNE DOMOVE IN VZGAJALIŠČA — MNOŽIČNE ORGANIZACIJE MORAJO ZAVZETI POMEMBNEJŠE MESTO PRI VZGOJI MLADINE

11. maja je Svet za notranje zadeve OLO Kranj organiziral širše posvetovanje o mladinskem kriminalu kot družbeno-političnem problemu, kateremu so pri-
stojali zastopniki množičnih organizacij, sodišča, prosvetni delavci in vzgojitelji. V izčrpnem referatu, ki ga je podal sekretar Sveta tovariš Mihelič, je bilo poudarjeno, da je problem mladinskega kriminala zelo važen družbeni problem, pri reševanju katerega mora biti zainteresirana vsa naša skupnost.

V letu 1952 so mladoletniki storili 57 krivičnih dejanj, medtem ko je v letu 1953 njih število padlo na 45 primerov. Iz navedenega vidimo, da je mladinski kriminal v padcu. To je vsekakor razveseljivo dejstvo, ki nas pa ne sme preslepiti, da ne bi v bodoče še povečali skrbi za nadaljnje zmanjšanje krivičnih dejanj.

Ce bi poiskali vzroke, ki pravzaprav pripeljejo mladoletnike na krivna pota, bi jih našli precej.

Osnova vsemu je slaba družinska vzgoja otrok. Otrokom so največkrat slab vzgled lastni starši. Če je oče pijanec, pretepač in če mati ne skrbi za družino, so otroci prepuščeni cesti in raznim slabim vplivom. Zato bi morali, če bi hoteli ta problem čimugodnejše reševati, začeti tudi pri vzgoji staršev.

Alkohol, gangsterski filmi in razni šund romani, so večinoma povzročitelji raznih premissij-
nih pa tudi avanturističnih in nepremišljenih krivičnih dejanj.
Niso redki primeri, da se mladoletnikom po gostilnah točijo alkoholne pijače, pa tudi odraslim, ki so že v vinjenem stanju, čeprav je to prepovedano. Toda

vprašajmo se: ali je bil do sedaj že kak zasebni gostilničar ali gostinski obrat kaznovan zaradi takih prestopkov? Najbrže bi lahko take primere prešteli na prstih ene roke.

Ali mora mladina res videti prav vsak film? Dobro bi bilo omejiti obiskovanje posameznih, na vzgojo mladine slabo vplivajočih filmov, pa čeprav bi pri tem nekoliko trpela blagajna kino podjetij, kar bi bila nedvomno manjša škoda.

Mladoletniki, ki so po storjenih krivičnih dejanjih poslani v vzgajališča in vzgojno popravne domove, dostikrat niso deležni take prevzgoje, kot bi jo bili potrebni. Ti domovi so praviloma v oddaljenejših krajih, odrezani od prometnih zvez. Običajno se nahajajo v starih, temnih graščinah, ki so bile v ta namen adaptirane. Vzgojno-pedagoški kader tudi ni na taki višini kot bi moral biti. Strokovno usposabljanje tega kadra za prevzgojo mladoletnikov, ki so na krivni poti, pa ni pravilno stimulirano, kajti tovrstni pedagogi bi morali biti za svoje delo, ki je neprimerno težje in odgovornejše, bolje plačani kot učitelji in profesorji na ostalih prosvetnih ustanovah.

Stanje se v tem pogledu že izboljšuje in pričakovati je ustrežno rešitev tega važnega problema.

Ugotovljeno je bilo tudi, da se večina mladih kriminalcev nikjer ne udeležuje in da splah ne vedo za mladinsko organizacijo, kar je še prav posebno karakteristično. Zato bo potrebno, da se vse množične organizacije, predvsem pa SZDL in mladinska organizacija ter razna

športna društva začno bolj zanimati za vzgojo mladine ter jih z nenehnim iskanjem novih oblik pridobivati v svoje vrste in jim nuditi zadostno razvedrilo in ustrežno zaposlitev.

Zelo pomembna pa je tudi pravilna vzgoja doraščajoče mladine v podjetjih, kjer mladoletniki dostikrat niso deležni odgovarjajoče pozornosti in je njih vzgoja v posameznih primerih poverjena takim mojstrom, ki so vse prej kot sposobni vzgajati, graditvi socializma vdano, mladino.

Dosti dela in prizadevanj bo še potrebno, da bomo izkoreninili te škodljive pojave ter mladini rod, ki je precej obremenjen tudi s posledicami vojne, vzgojili v zavedne in dostojne državljane naše socialistične domovine.

Naše delo pa bo moralo biti stalno in vztrajno.

V soboto vsi na volitve!

V kranjskem okraju volijo te dni osnovne organizacije SZDL nove odbore. Povsod, razen v Kranju in Tržiču, opravijo člani volitve na občinskih zbora, potem ko dodobra pretrešejo delo v preteklem letu in se pogovore, kako bodo delali v prihodnje.

V Kranju in v Tržiču pa stama mestna odbora SZDL sklenila, naj bi se občini ločili od volitev, tako da bi bile volitve na celotnem področju mesta opravljene v enem dnevu in bi jim bil s tem dan večji poudarek. Tako v Kranju kot v Tržiču so te dni občini zbori četrtinskih organizacij Socialistične zveze. Volitve pa bodo v soboto, 15. maja. Člani SZDL bodo na posameznih voliščih (po četrtih) volili z listki, tokrat kot pri volitvah za oblastvene organe. V Tržiču bodo v soboto volili le volivci — člani SZDL v prvih petih mestnih četrtih, medtem

ko bodo volitve v šesti četrti in v vaških četrtih na območju občine v nedeljo, 16. maja. V Kranju pa bodo volitve v vse odbore četrtinskih organizacij v soboto, 15. maja. Volišča bodo odprta od 11. ure dopoldne do 6. ali 7. ure zvečer.

Udeležba na volitvah bo pokazala socialistično zavest članov SZDL. Čim večja bo udeležba, tem večji moralni udarec bodo dobili tisti, ki s sovraštvom gledajo na uspehe naših delovnih ljudi pri utrjevanju in poglobljanju demokratičnih organov upravljanja in pri utrjevanju svoje osnovne politične organizacije.

Zato bomo v soboto odšli vsi na volišča. V osnovne organizacije SZDL bomo izvolili najboljše in najdelavnejše ljudi, da bo nadaljnje delo osnovnih organizacij SZDL še uspešnejše kot doslej.

Vsakoletna Titova štafeta - praznik vseh Gorenjcev

Sredi pomladi se vsi delovni ljudje — posebno pa mladina — praznično pripravljajo na velik praznik — rojstni dan ljubljene maršala Tita. Po vseh mestih in vaseh in v delovnih kolektivih so v teku mrzlične priprave.

Na poti je že 11 samostojnih štafet. 19. maja pa bo krenila iz vrha Triglava štafeta Slovenije. Na predvečer tega dne se bodo zbrali v Triglavskem domu — Kredarici številni planinci in predstavniki političnih in množičnih organizacij iz radovljiskega okraja.

S štafeto palico in prisrčnimi željami bodo pohiteli nosilci preko severne stene Triglava v Vrata ter dalje do Mojstrane, kjer bo stik s stransko štafeto, ki bo prišla z obmejnega bloka Rateč. V vseh vaseh in mestih se pripravljajo na sprejem štafete, posebno slovesen in množičen pa bo na Jesenicah na Titovem trgu. Ob tej priložnosti se bo začel III. mladinski festival mladih kovinarjev. Kovinarji jeseniške železarne bodo prenesli štafeto palico skozi vse obrate železarne. Štafeto bodo dočakali tudi pred spomeniki talcev na Hrušici, Javorniku in Mostah. Svojo štafeto palico pa bodo nosili tudi kropski kovači. Ta bo prav posebno lepo izdelana.

Na področju okraja Kranj bodo sprejeli Titovo štafeto dne 19. maja t. l. v prvih popoldanskih urah. Tržiški športniki in člani društva »Partizan« bodo krenili s štafeto palico z meje na prelazu Ljubelj, člani Planinskega društva Kranj bodo štafeto ponesli z Grintavca, preko Jezerskega in Preddvara, šol-

ska mladina iz Cerkelj in Smlednika, člani društva »Partizan« pa iz Zirov in Zeleznikov preko Škofje Loke v Kranj, kjer se bodo vse te okrajne štafete priključile glavni republiški štafeti s Triglava, katere sprejem bo v sredo ob 14.30 uri pred Sindi-kalnim domom v Kranju.

Glavno republiško štafeto, ki bo prišla z vrha Triglava, bodo nosilci štafete našega okraja prejeli od športnikov radovljiskega okraja v Podbrezjah ob 13.45 uri, z vrha Ljubelja bo krenila štafeta že ob 11.45 min. In jo bodo sprejeli v Tržiču ob 13.00 uri, z Jezerskega bo štafeta odšla ob 12.30 min., iz Cerkelj ob 13.00 uri, iz Smlednika ob 14.20 uri, iz Zirov ob 11.30 in iz Zeleznikov ob 12.10 min. ter se bosta slednji združili v Sk. Loku, kjer bo svečan sprejem ob 13.30 uri.

III. kongres ZKS

V torek, 18. maja se bo v veliki Unionski dvorani v Ljubljani ob 10. uri dopoldne začel III. kongres Zveze komunistov Slovenije, kateremu bo prisostvovalo 577 za kongres izvoljenih delegatov. Kongres bo trajal več dni.

Na dnevnem redu je politično organizacijsko poročilo o delu Zveze komunistov Slovenije v času med II. in III. kongresom ter referat o nalogah komunistov v boju za socializem.

Kongres bo brez dvoma prinesel važne sklepe in pogledu nadaljnjega razvoja socializma v naši domovini.

Japonski znanstveniki so ugotovili, da je 26. ali 27. aprila na področju Bikinov prišlo do nove atomske eksplozije. Znanstveniki so ugotovili, da je na Japonsko padel močan radioaktivni dež. Dež je padel 2. in 3. maja in so radioaktivnost zapazili tudi v Osaki.

PROŠNJA ZA AZIL

Na Norveško sta pobegnila dva sovjetska državljana in zaprosila za azil. Norvežani zaenkrat ne dajo nobenih informacij, kje sta in kdo sta ta dva Sovjeta, zaradi morebitnih represalij nad njunima družinama.

DIEN BIEN FU PADEL

Enote Ho Si Minha so prejšnji teden vdrle v zadnje utrbe francoskih čet pri Dien Bien Fuju. Pri zadnjem naskoku je bil ujet tudi poveljnik francoske legije general De Castries.

HULL V TOKIU

Vrhovni poveljnik čet OZN na Koreji, general J. Hull, se je vrnil s potovanja po jugovzhodni Aziji v Tokio. Na vabilo britanske vlade je obiskal Malajo, Hong Kong in Singapur.

NOV ATOMSKI REAKTOR
Predsednik indijske vlade Nehru je objavil v parlamentu, da bo Indija izdelala atomski reaktor za pridobivanje izotopov.

KONGRES DESNICARJEV

V Duisburgu je bil pretekli teden kongres desničarske stranke »Stranke nemškega rajha«. Novi član vodstva te organizacije von Thaden je izjavil, da je treba vzpostaviti nemški rajh v njegovih zgodovinskih mejah s pravico oborožitve. Dejal je, da je kampanja o strahotah koncentracijskih taborišč po letu 1945. onemogočila ponovno »ozdravljenje nemškega ljudstva«.

TAJFUN NA JAPONSKEM

Oblasti na Japonskem so poslale na vzhod. obalo otoka Hokaida devet fregat v pomoč prebivalcem, ki so postali žrtev tajfuna, ki je divjal na tem delu Japonske. Doslej so rešili 36 ribiških ladij, ne vedo pa še za nekaj 60 čolnov, ki jih je na morju presenetil vihar. Pri reševanju sodelujejo ameriška letala.

Po dvajsetih urah neprestanih bojov, ki jih bijemo prsa v prsa, se je sovražniku posrečilo prodreti v osrednje zaklonišče. Vsak čas nam bo zmanjkalo municije. Naš odpor bo zlomljen. Vietnamski vojaki so samo še nekoliko metrov od radijske postaje, od koder poročamo. Izdajam povelja, naj se čimveč uniči. Ne bomo se predali. — S temi besedami komandanta garnizona brigadnega generala Cristiana de Castria je radiodajna postaja umolknila...

Tako se je glasilo poročilo francoske poročevalske agencije AFP iz Hanoja v zadnjih urah 5. maja.

Tako hkrati končuje zadnja stran poglavja o bitki za Dien Bien Fu. Sledi samo še epilog z bilanco: toliko ubitih, toliko ranjenih, toliko ujetih in pogrešanih...

O tem mestu nikdar poprej nismo niti slišali. Skoraj nihče pri nas ne bi vedel povedati o njem, niti kje je, niti koliko ima prebivalcev, niti v čem je njegov pomen. Toda mestece, za katerega je v svetu vedelo le nekoliko geografov, se je po 20. novembru preteklega leta v poročilih vrnilo na prve strani vodilnih svetovnih dnevnikov, od takrat, ko smo izvedeli za se danjo ženevske konferenco, pa je kot komet zablistelo v središču svetovne pozornosti, dokler ne bo spet izginito v pozabo.

Sedaj še ni izginito. Nismo ga še pozabili. Vemo, kje je, — v središču kotline, obdane z gričevjem v severnem delu Vietnama, sestavnega dela »francoske« Indokitajske, prav na meji med svobodoljubno Azijo in kolonializmom, pa tudi na sredi med sovjetsko-kitajskim in ameriško-zahodnim imperializmom. Vemo, koliko ima prebivalcev — nobenega več. Vemo, kakšen je njegov pomen.

Pomen Dien Ben Fuja je da-

Šola CK ZKS - šola graditve socializma

Našemu človeku, ki ni imel prilike, da bi se šolal, je politično aktiven in stremi po izpolnitvi svojega političnega znanja, dela večkrat nemalo težav proučevanje današnjih gospodarskih in sploh družbenih vprašanj, ki so včasih res precej zapletena. Da bi se lahko pogledal vanje, je potrebno vsaj neko temeljito poznavanje marksističnih načel in politične ekonomije. Drugače je z izobražencem, ki je vajen delati s knjigo in si mnogo lažje pomaga preko začetnih težav. Poleg najrazličnejših načinov političnega izobraževanja, ki skušajo to vrzel izpopolniti, ima tak namen tudi 5 mesečna Politična šola, ki že dalje časa deluje pri CK ZKS in ki sprejema v prvi vrsti delavce in delavke, zaposlene neposredno v proizvodnji, kateri imajo voljo in veselje, poglobiti se v vprašanja delavskega upravljanja in druge probleme, važne za razumevanje našega današnjega razvoja. Gradivo, ki ga proučujejo gojenci te šole — osnove znanstvenega socializma in našega gospodarstva — ni zgolj teoretično, temveč izhaja iz dnevnih izkušenj in naloz današnjega življenja pri nas. Podajajo ga čim bolj poljudno ter na način, ki uvaja slušatelje v delo s knjigo, da bodo pozneje na tej osnovi svojo izobrazbo lahko sami izpopolnjevali naprej. Na šoli predavajo tudi vodilni tovariši iz naših političnih in gospodarskih ustanov, ki te probleme najbolj poznajo.

Slušatelji se prijavljajo prostovoljno. Dosedanje izkušnje na šoli so pokazale, da je to najboljše. Kdor se za to sam odlo-

či, se mnogo bolj zaveda svoje odgovornosti napram delovnemu kolektivu in vsej skupnosti. Premalo prijav pa je bilo doslej od naših žena; nedvomno je, da bo v našem sistemu socialistične demokracije delovna žena odigrala napram moškemu povsem enakopravno vlogo že takrat, kadar jo bo s svojim uveljavljanjem v javnem življenju tudi stvarno uresničila.

Šola je doslej dala precej dobre rezultate. Pomagala je k samostojni politični orientaciji in nadaljnem razvijanju mnogim svojim slušateljem, omogočila jim je plodovitejšo delo v naših političnih organizacijah, zlasti pa aktivnejše sodelovanje v delavskih svetih, upravnih odborih in drugih ustanovah demokratskega upravljanja.

III. mladinski festival - pregled sil in zmogljivosti kovinarske mladine

Mladinske organizacije na kovinarskih Jesenicah so v zadnjem času pokazale zelo veliko vnanjo pripravo na III. mladinski festival. Mladinci na Jesenicah so premostili nekatere težave, ki so hromile in zavirale dosedanje pomanjkljivo delo. 13 terenskih mladinskih organizacij se je vključilo v priprave za festival vso mladino.

Festivalski dnevi bodo dokazali, da je mladina na kovinarskih Jesenicah sposobna lepših dejanj. Priprave in program festivala je tako obsežen in bogat, da bomo videli mladince in mla-

GLAS NAŠIH BRALCEV

Zakaj podražitev?

Cenj. tov. urednik!

Avtoprevoznitvo v Kranju je spet podražilo mesečno vozovnico na progi Preddvor-Kranj in sicer od 1300 na 1950 din. Delavci in uslužbenci, ki se vozijo na tej progi, zamažigabamo s čim bi Avto-podjetje to podražitev opravičilo, če bi se mu sploh zdelo vredno, da bi prizadetim delavcem objasnilo ta svoj korak, kar bi namreč vsaj ustavilo govornice, ki krožijo med njimi in ki so morda brez osnove. Govori se, da se je vožnja podražila zaradi prevelikega nalava na avtobus, nadalje, da so vozovnice podražili zaradi nove vožnje na Jezeršk, kamor avto vozi skoraj prazen in je treba to izgubo nekje »notri prinesti« in še, da

bi tudi Avto-podjetje rado delilo dobiček!

Dejstvo je, da so popravila draga, da so davki veliki. Narkljub vsemu pa se vprašujemo, zakaj vse breme vedno leže na hrbet dolovnega človeka, ki mu spričo naše gospodarske situacije že itak ni lahko. Zakaj je ostala enkratna vozovnica pri stari ceni, t. j. din 50.—, mesečna pa se je podražila tako, da je samo 600.— din cenejša od cele? Podjetje SAP v Ljubljani je baje znižalo cene voznjak, pri nas se pa dražijo! In še nekaj: na neki seji LOMO so predlagali zdravstveni organi, da naj bi se delavcem z dežele omogočilo boljše avtobusno zvezo z mestom in cenejšo vožnjo, ker jim zelo trpi zdravje zaradi kolezarjenja ob vsakem vremenu. In rezultat?

In končno še tole: neka podjetja povrne delno stroške za vožnjo svojim delavcem. Tu se čudimo, kako je mogoče, da so ti regresi tako zelo različni: nekje znašajo 600.— din, drugje do 1000.—, nekje celo plačajo celo vožnjo, dočim pa večina ne dobi niti prebite pare! Neke podjetja tožijo, da gre ta vsota iz plačilnega fonda in da je prav tako obdavčena, druga sploh ne najdejo sredstev, tretja pa velikodušno povrnejo celo vsoto! Če ni to zmešnjava, da človek ne ve kdo pije kdo plača! Ali ni predpisov in zakonov zato? In če so, zakaj se ne izvajajo povsod enako? Za nas delavce, ki se vsak dan vozimo, ta vožnja prav gotovo ni noben luksuz! Kdor ni tega poskusil, ne pozna vseh težav, ki jih mi dnevno prenašamo. Predvsem je tu zamuda časa, čakanje v vsakem vremenu, okvare na vozilu, pešačenje, gneča (neki nikdar ne pridejo do tega,

da bi sedeli) v avtobusu. Poleg vsega pa nimamo nikdar prilike, da bi obiskali v mestu kino ali gledališče, ker zadnji avto odpelje že ob 16.20 uri. In to vse za 2000.— din na mesec! Nekvalificiranemu delavcu gre ena tretjina plače samo za vožnjo, ki mu je vseskozi muka. Naj omenim še to, da sprevodniki odgovarjajo na tožbe prizadetih, da je podjetju pač vseeno in da bodo tudi ukiniteli progo, če bo treba. Mislimo, da je čas, da se vnese red v to zmešnjavo, da se ne bo povsod gledalo samo na dobiček, temveč, da bo vsem pred očmi cilj, za katerega se borimo in delamo t. j. za boljše življenje delovnega človeka.

10-letnica UDV

Kranj, 13. maja.
Včeraj zvečer je bila v domu JLA v Kranju proslava 10-letnice ustanovitve naših varnostnih organov. Pred desetimi leti, 13. maja 1944. leta je bil pri Glavnem štabu NOV in POJ ustanovljen Oddelek za zaščito naroda.

Slavnostni govor je imel tov. Franc Koželj-Vanjo. V njem je zelo plastično orisal nastanek in razvoj varnostne službe. Posebno je poudaril, da je bila varnostna služba ustanovljena zato, da ohrani pridobitve naše revolucije pred odkritimi in prikritimi sovražniki in provokatorji v korist delovnega ljudstva Jugoslavije. Nanzal je uspehe, ki jih je uprava državne varnosti v tem pogledu do danes dosegla.

V programu so sodelovali tudi Prešernov oktek pod vodstvom tov. Petra Liparja, godba na pihala iz Kranja in član PG iz Kranja, tov. Janez Eržen.

Nabavimo buldožer za regulacijska dela

Kako najbolje izkoristiti sredstva iz vodnogospodarskega sklada

Za okr. Radovljica in Kranj je med drugim prav posebno pereče vprašanje neurejenih vodotokov.

V Mojstrani se zaprodaje korito Save od nešteti hudournikov. Nad Jesenicami se širijo prodišča in vedno spreminjajoči se vodni tok, odnaša obraščena obrežja in plodna zemljišča, ki so za sedanjo generacijo izgubljena. Bohinjska Sava nad Bistrico in pri Nomnju trga obra-

ščene bregove ter spreminja obdelani svet v gola prodišča.

V Podnartu je odnesla Sava od leta 1943 naprej 10.900 m² travnikov in to v neposredni bližini železnice. Os proge je oddaljena od zasilno zavarovanega obrežja le 12 m. Velika voda prestopa nezavarovano obalo ter zalije prostor med žago in kolodvorom do 1,5 m visoko. Lesni obrat je sicer zavarovan z betonskim zidom, toda nevarnost za preumeritev vodnega toka v terenske depresije je vemer večja. Okupator je zavaroval železniško progo samo na najbolj ogroženem mestu, ostala dela pri izgradnji visokovodnega nasipa pa so ostala nedokončana. Kupa navoženega konglomerata in produ nemo čakajo na vgraditev.

V Mednem pod hidrocentralo prehiteva Sava regulacijska dela. Obrežje se je v zadnjih 4 letih približalo cesti in železnici za 40 m. Obdelane površine v neposredni bližini industrije se odstopajo v eksploatacijo erozijski sili vode, ki nemoteno vrši svoje naravno poslanstvo — rušenje.

V Obrjah Sava močno odnaša visoko desno obrežje in išče izhod pod Jakobskim mostom. Podobne so razmere tudi na Sori.

V Poljanah se branijo obrežni posestniki z vsemi sredstvi, da bi si zavarovali travnike pred hudourniško Soro. Ogromna prodišča potiskajo rečno matico v mehak neodporn svet. Zavarovalne zgradbe in prekopna dela so neizbežna. V Selcah so se vaščani prepričali, da se regulacije ne dajo izvesti v enem letu in da je samo sistematično delo garancija za ureditev vodnih tokov, ki po vsaki poplavi zahtevajo nova gradbišča.

Nad Medvodami je Sora opustila že regulirano korito na desnem bregu pri izlivu Ločnice, kjer zopet odnaša naplavljen svet.

Tržiška Bistrica je odnesla v zadnjem času pri Dupljah-Podbrezje večji obrežni pas v širini 30 m. Podobni obrežni udori so nastali pri Kovorju in nad Krčevim jezom, kjer je pretrgan visokovodni nasip ob državnem posestvu v Podbrezjah v dolžini 100 m.

Na Kamniški Bistrici se sedaj ureja rečni odsek pri Ihanu v dolžini 1,2 km z izposojenim buldožerjem in fašinskimi zgradbami, kakor tudi pri novem betonskem mostu v Duplici. Toda ta

dela so v primerjavi s potrebnimi ostale 25 km dolge rečne proge, zelo skromnega obsega. Ob Kamniški Bistrici obratuje danes preko 70 industrijskih naprav. Potreba po zavarovanih obrežnih zemljiščih je spričo naglega porasta stanovanjskih stavb in novih industrijskih objektov, vsak dan bolj pereča. Kljub temu je Kamniška Bistrica od Stahovice do Kamnika in od Duplice do Domžal še popolnoma divja. Regulatorje čakajo velike naloge, kajti vsa ta dela so povezana z vzdrževanjem jezerov in mostov, ki so zaradi neurejenih voda v stalni nevarnosti, zlasti še, ker so redna vzdrževalna dela precej zanemarljiva.

Na Kokri razpadajo jezovi, tako da obstoja resna nevarnost za pomik nakopičenih prodnih mas, ki bodo zgrmele v dolino pri prvem večjem neurju. Posledice bi občutili obrežni lastniki, cestne uprave in HC Medvoče, kjer bi se z naplavinami napolnil akumulacijski bazen.

Dočakali smo ustanovitev vodnogospodarskega sklada, s katerim razpolagajo okrajji, tako da končno lahko upamo, da se bodo dosedanje pomanjkljivosti v pogledu vzdrževanja voda popravile. Lotiti se bo treba organizacijskih prijemov pri izvajanju regulacijskih del. Z ustanovitvijo vodnih skupnosti to še ni rešeno, zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Zato bo potrebna še izdatnejša pomoč okrajnih inženirjev in tehnikov ter Vodnogospodarske uprave za gornjo Savo v Ljubljani.

Gorenjska delovna sila je pretežno zaposlena v industriji. Zato se bo sezonsko delo na vodah lahko izvajalo le z mehanizacijo. Potrebno bi bilo preskrbeti buldožerje in kompresorje, da se večja izkopna dela in dobava kamenja čim hitreje in ceneje opravijo. Gradbeno dela se morajo kar najbolj skrajšati, sicer projekt zastarajo, povečajo se zgradbene potrebe po materialu in delovni sili in tudi režijsko-upravni stroški narasejo.

Za potrebe naših okrajjev bi rabili vsaj en buldožer tipa D6 ali D7, ki bi moral biti na razpolago samo za omejenje vodotoka. Dogovor v tem smislu med okrajema Radovljica in Kranj bi nedvomno pozdravili vsi prizadeti ob Savi, Sori, Kokri in obeh Bistricah z željo, da bi se vendarle že pričelo z dejanskimi zagradbenimi deli na teh vodotokih. Ing. Vladimir Knez

Razpis

ZA SPREJEM SLUŠATELJEV V POLITIČNO ŠOLO CK ZKS

Uprava Politične šole pri CK ZKS razpisuje sprejem slušateljev v redni petmesečni tečaj, ki se prične 1. septembra t. l. Šola je namenjena predvsem delavcem in delavkam, zaposlenim v industrijski proizvodnji in tudi politično aktivnim članom vseh množičnih organizacij.

Interesenti naj do 15. junija 1954. pošljejo prijave na upravo Politične šole pri CK ZKS — Ljubljana, Parmova 37, tel. 23-981 int. 206.

V prijavi naj prosilec navede: osebne podatke, katere šole in tečaje so obiskovali, staž in funkcije v političnih organizacijah, osnovni poklice in zaposlitev, višino mesečnih prejemkov.

Gojencem izven Ljubljane je zagotovljeno bivanje v internatu Politične šole. Vse podrobnejše informacije lahko dobijo interesenti pri upravi Politične šole in na Okrajnih komitetih svojega okraja.

UPRAVA ŠOLE

nes za Francijo predvsem v njegovem heroizmu. Ko se že ne more pohvaliti s tem, da so Francozi trdnjavo obdržali v svojih rokah kljub nadmočnemu pritisku Ho Si Minhovih enot, mora izkoristiti vsaj »nesluteno junaštvo braniteljev, ki bo dolga stoletja ostalo svetel primer za vse borce za zahodno civilizacijo«, kakor so pred dnevi dejali v francoskem parlamentu.

Res! Ne gleda na to, ali je

gleda na to, da so razpolagali s topništvom in baje celo s »kaptušami«, — ne glede na vse to, so bili tudi Ho Si Minovi Vietminci v nešteti krvavih juriših resnični junaki. Slava jim!

Oboji so bili resnični junaki, obojim slava! V nesmiselni klavnici so tam nekje ob pritoku Rumene reke svoj rdeči življenjski sok junaško prelili, na da bi vedeli, čemu to koristi. V koliki meri je Vietmin res-

Med Dien Bien Fujem in ŽENEVO Zunanjepolitični feljton

poročilo generala Castrija, s katerim smo pričeli tale sestavek, verodostojno ali pa ne, in tudi ne glede na to, da so pred padcem trdnjave francoski časopisi poudarjeno objavljali generalovo naročilo, naj v primeru sovražnikovega juriša na njegov glavni stan zunanja francoska oporišča s topovi uničijo štab z generalom vred, ne glede na to, da se vse to ni zgodilo in da je prišel v vietnamsko ujetništvo ves ostanek garnizije na čelu s samim generalom in šestnajstimi polkovniki, — ne glede na vse to, so bili francoski vojaki v Dien Ben Fuju skupno z nemškimi pripadniki tujske legije in Bao Dajevi Vietminci resnični junaki. Slava jim!

In ne gilede na to, da so bili v veliki premoči in da so odrezali sovražnika od njegovega zaledja, medtem ko so sami nehoma prejemali sveža ojačenja v ljudih in materialu, in ne

nično neodvisen in ni le orodje tuje zunanje politike, je težko vedeti, najmanj pa so to vedeli mrtvi Dien Bien Fuja. Francozi se v Indokini ne borijo za lastne interese, to danes ve ves Paris. Res — nesebično junaštvo.

Pomen Dien Ben Fuja pa ne bi bil velik, če bi bil samo v tem, saj je bila »hladna vojna« v Aziji zelo vroča in vsa polna raznih »junaških« človeških in moralnih porazov á la Dien Ben Fu.

Ko hladna vojna polagoma prehaja v obdobje pogajanj in diplomatskih razgovorov med glavnimi svetovnimi nasprotniki, se je dozdevna zadnja bitka v Aziji nekaterim zdela tudi bitka za Azijo. Ko so Francozi že odkrito govorili, da jim je vsega dovolj, in zahtevali pogajanja, jim je Dulles pričel vsiljivo ponujati vojaško pomoč in vabiti še ostale v to podjetje, za-

kaj »kdor ima Dien Ben Fu, ta ima Indokino, in kdor ima Indokino, ta ima Azijo«.

Na ženevskih pogajanjih o indokitajskem premirju je vsekakor najvažnejše to, koliko ozemlja kdo poseduje in ali je v bojih uspešen ali ne. Prav v tem pa je glavni pomen nesrečnega mesta brez prebivalcev. Ho Si Minh je vsekakor hotel v Zenevi vplivati na ostale z »veliko junaško zmagao« in-le to dosegl. Dien Ben Fu je sedaj v njegovih rokah. Razgovori o novi razdelitvi, o kakem novem 38. vzporedniku (nemara o 18. vzporedniku) bi s te strani torej lahko pričeli, saj je kolikor toliko jasno, da drugačna rešitev sploh ni mogoča, v sedanjem trenutku seveda.

Če bo sploh prišlo do kake rešitve...

Če naj se razgovori vodijo na berlinski način, potem je seveda neobhodno, da zahodne delegacije najprej vskladijo svoja gledišča. V Berlinu so se zahodne delegacije pokazale docela enotne, v Zenevi pa tega še niso dosegle. Dulles bi v Ameriki težko opravičil vsako popušcanje v republikanski »dinamični politiki«, Francija pa nadaljevanja bojov več ne zmore.

Zanimivo je, da so tudi vzhodne delegacije v zadnjem tednu nastopale, kot da ne bi bile povsem enoglasne. Ko je Molotov dejal eno, je Ču En La večkrat zahteval nekaj za spoznanje drugega, Ho Si Minhov zastopnik pa nekaj tretjega. Če to ni le propagandni trik, je ženevska konferenca vendarle prinesla nekaj novega. Če je tako, potem bi lahko zanesljivo dejali, da sta glavna dva bloka v današnjem svetu vse bolj enotna, da je vojna vse manj verjetna. In to bi bilo pozdravljivo, pa čeprav bi bile konferenice pogostejše in daljše, razgovori težavnejši in mučnejši.

—jž

Poetična ali socialna drama?

Uprizoritev ameriške tragedije „Zašlo je sonce“ v PG - Debut režiserja Igorja Pretnarja

Ameriška »Romeo in Julija« je nekdo na kratko označil Maxwell Andersonovo dramo »Zašlo je sonce«. In res je v nežni, z globoko občutenimi pesniškim izrazom pripovedovani zgodbi o ljubezni petnajstletne judovske deklice in sedemletnega sina justificiranega anarhista, mnogo podobnosti z božanskima ljubimcema iz Verone, ki sta se v ozračju, prepojenem s sovraštvom dveh mogočnih, med seboj tekmujočih družin, našla v hipno vplamtelem ljubezenskem plamenu in zgorela v njem kot spravi dar na žrtveniku sprtih rodbin. Tudi Mio in Miriamne se najmeta v prvi mladostni ljubezni sredi mračnega sveta sovražstva in zločina, ki ju ugonoblj. Kot pri Shakespeareju, je tudi pri Andersonu ime in rod vzrok njune pogube in Miriamne bi z Julijinimi besedami prosila: »O, Romeo, zakaj si Romeo? Očetu se, imenu odpove.« (Se ime ljubimčevo je le odmev imenu Romeo.) Le svoji mladi življenji sta new-yorška ljubimca dala zastoj, njuna žrtve ni ublažila zla.

Lirično opevana ljubezen dveh mladostnikov ni osrednja ideja drame, temveč le nežen intermezzo, ozek sončni pramen, ki se je za kratek utrip prebil skozi svinčeno sive kope hudournih oblakov, visečih težko in nepremično nad džunglo velemesta. Maxwell Anderson je v tej svoji drami samo mimogrede lirični poet. Najprej in v prvi vrsti je ljudski tožilec, ki odkriva rakovo rano v socialnem sestavu ameriške družbe in brez prizanašanja obtožuje vladajoči razred. Ni največje zlo epidemični izbruh gangsterstva, temveč korumpiranost ameriškega sodstva, ki po nalogu vladajočega razreda dopušča plevevnato razrast tega socialnega zla, dopušča zato, da se ga lahko poslužuje v razredni borbi.

Maxwell Anderson ni vrstnik znamenite izgubljene generacije z Montparnasa in Montmartra, on je glasnik izgubljene generacije v domovini, slikar izobčencev in brezdomcev, ki ne poznajo varnega in toplega zavetja. Ta svet pod mostom je zemlja, kjer »je zajamčeno le to, da je pozimi mrzlo in da je treba nekoč umreti.«

Ce pogledamo nazaj, v čas pred blizu tridesetimi leti, ko je bila ob procesu proti Saccu in Vanzettiju poštena ameriška javnost prešibka, da bi mogla prebrčati očiten justični umor, nam bo pesimizem avtorja razumljiv in na mestu. Ameriška nacija je morala po Hooverjevem širokoustenju doživeti težko dobo gospodarske depresije in Rooseveltov revolucionarni poseg v gospodarsko in socialno strukturo, da se je otrsela pesimizma. V razvoju k socialno pravičnejšemu življenjskemu redu so bile v tem času v goščo džungle izkrcene poti, ki jih tudi dvomilijar republiški senatorji ne bodo mogli zapleveliti. Pisatelji kot Anderson in dela kot »Zašlo je sonce« so temu razvoju dodala svoj delež.

Drama je polna navideznih neverjetnosti in gledana skozi očala iberovske dramaturgije tudi nerodnosti. V tem pogledu

me močno spominja na Cankarjevo »Kralja na Betajnovi« s »hipnotizersko« sceno, Bernotovo puško in neverjetnim sodnikom. Avtor se je odtrgal od naturalizma Skandinavcev in O'Neillia in odmaknil od profanega realizma. Posamezne prizore rad med seboj v času preklaplja. V prejšnjem prizoru odhaja n. pr. Trock iz kleti in po njegovem odhodu dejanje še nekaj časa

se bo mogel razdati. Janez Eržen je bil skop v besedah in skop v čustvih, ne razboljen in zagrenjen, pač pa zdolgočesen, polovičen tako v ljubezni, kot v sovraštvu.

Nasprotni pol v avtorjem kozmosu je stari Jud Esdras. Ta ne išče več resnice, kot Mio. V svojem iskanju je prišel do popolnega nihilizma. Zanj je vse nepomembno, slepilo, videz. Če je

katere se zateka v irealni svet glasbe.

Miriamne je sončni žarek tega podzemlja. Anka Cigojeva je prepojila s svojso toploto in liričnim občutjem vsak utrip tega nežnega lika in ga dvignila do simbola luči, lepote in resnice, ki ga skušno izparevanje velemesta mora zamoriti.

Sodnik Gaunt je zločinec in hkrati žrtev lastnega zločina. Verjamemo mu, da je le enkrat v svoji sodniški karieri popustil pritisku tistih, ki ga plačujejo, toda takrat je poslal v smrt nedolžnega človeka. Čim bolj potiska v podzavest občutek krivde, tem hitreje razpada njegova osebnost. Trefaltov Gaunt je globoko tragična figura, v katerem miselnem svetu je edina stabilna točka formalno pravilno sklepanje. Kadarkoli se mu to oporišče izmakne, zablodi njegov duh v pošastnih labirintih razkrojene duševnosti. Trefalt je našel ključ do sodnikovega značaja in ga pravilno in plastično interpretiral.

Brezobzirnost, okrutnost in zvižnost gangsterskega sveta je ostro fiksirana v figurah Trocka in Shadowa, kakor sta jih podala Jože Pristov in Mirko Cegnar. Ivan Grašič in Tone Eržen sta bila dva brumna policaja, omejena in zavedajoč se svoje pomembnosti, dva zvesta psa svojih gospodarjev, ki natančno vesta, koga smeta obljati in koga ne.

Ves drobn svet, ki se zbira pod mostom: šajnar Lucia (M. Mayr), ki bi mu močnejši italijanski poudarek dal še več možnosti, njegova klepetava družica Piny (M. Černetova), dvoje deklet na lovu za zaslužkom (K. Maverjeva in N. Bavdaževa), predmestni agitator (L. Stiglic), mornar (J. Gogala), ki išče ljubezenske dogodivščine ali veselega pretepa, nam dokaj živo in razgibano predstavljata velemestni lumpenproletariat. Izredno življenjski je Kovačičev Roko-delčič, le po svojem zunanem izgledu prej dolenski vaški norček, kot pa velemestni bosjak.

Zelo impresivno sceno je zasnoval Niko Matul. Pod velikim mostom, ki naj predstavlja gigantski vzpon Novega sveta zahteva avtor (tudi simboлично) dokaj kaotično rečno obalo z ostanki gradbenega materiala in raznimi naplavinami; scenograf pa jo je s prizadevnostjo skrbnega tehnika popravil in uredil. Pač pa kletni prostor točneje izraža občutje prebivalcev.

Resume: V naš kulturni obzor je vključen nov dramski avtor s primerno izbranim delom; predstava je prva odrska afirmacija mladega režiserja, ki je dosedaj ustvarjal le za film; po večini vse odrske postavbe, tudi najmanjše, so skrbno naštudirane in na odru polno zadihajo. Francé Bratkovič.

Prizor iz 1. slike. Gangsterja Shadow in Trock — Mirko Cegnar (levo) in Jože Pristov (desno).

teče. V naslednjem pomakne avtor uro za nekaj minut nazaj: še enkrat vidimo Trocka, ki prihaja iz kleti. Podobna protislovja so le navidezna. Avtor je ustvaril dramski svet s svojso zakonitostjo, notranjo dramsko povezanostjo in resničnostjo. V njem ni nič iracionalnega, nesmiselnega ali logično neutemeljenega vse dogajanje je v normalnih razumskih, čustvenih in psiholoških mejah usmerjeno v en sam cilj: obtožbo.

Zato je tudi režijski prijem Igorja Pretnarja pravilen: ne idila, temveč obtožba! Režiser je ustvaril na odru težko, breznažno atmosfero krute vladavine zločina ter dosegel dramsko napetost s preprostimi, toda močnimi prijemi, značilnimi za njegovega učitelja in (verjetno) vzornika Eisensteina. Mizan-scena je še včasih malce okorna in vidno hotena. Stilno popolnoma drugačni lirični intermezzo bi pač moral iztrgati iz mračnega podzemlja in dvigniti nekam višje.

Mio je pri vsem trpljenju in zagrenjenosti vendarle sedemnajstletnik, poln pridušenega entuzijazma in mladostnega žara, ki mora nekoč bruhniti na dan; fant, ki komaj čaka, kdaj

po njegovem zadnja postavka v vesoljnem računu usmiljenje, mu ne moremo verjeti. Preveč je v tej filozofiji osebne prizadetosti in strahu za sinovo življenje. Gledana iz tega zornega kota, je vsa Esdrasova filozofija sestavljena iz sofizmov, zlagana — in prav ta zlaganost je manjkala v Dollnarjevi sicer zelo skrbni interpretaciji.

Cigojev Garth kot da je ušel iz romana Dostojevskega. Tragična figura docela otopellega človeka, ki so mu otrpneli vsi čuti in samoohranitveni nagoni in čaka le še kroglo v živof. In vendar je Garth avtorjev najbolj kompleksni značaj, ki prehaja nenehno iz enega nadstrojenja v drugo. Kot v kaleidoskopu se v njem menja plapolanje upanja, upor proti tiraniji gangsterjev, želja po očiščenju s topo resignacijo, iz

Preteklo nedeljo dopoldne je imelo svoj drugi redni občni zbor Kranjsko akademsko društvo ZSJ, ki so se ga udeležili številni člani društva.

Društvo je v preteklem letu opravilo veliko delo, zlasti še, če vpoštevam, da se je študentsko delovanje odvijalo v glavnem v prostih dnevih, ko so študentje doma. Kultur. prosvetna komisija je prevzela predavanja Ljudske univerze, ki so bila redno vsak teden. Predavanja so bila dobra in kvalitetna, saj so sodelovali številni znani strokovnjaki. Udeležba na predavanjih je bila dobra, le tistih ni bilo, ki jim je LU v prvi vrsti namenjena, t. j. delavcev in delavske mladine. Kljub močni propagandi, komisiji ni uspelo, da bi za ta predavanja zainteresirala te ljudi, ki bi jim prav gotovo veliko koristila pri njihovem izobraževanju. Tudi koncert renomiranega pevskega zboru študentov ljubljanske univerze »Tone Tomšič« ni naletel na tisti obisk, ki so ga kranjski študenti s polno upravičenostjo pričakovali. Niti tistih nismo študentje opazili na prireditvi, ki se poklikno ukvarjajo s prosvetnim delom.

Društvo je zaradi nujnih potreb ustanovilo tudi socialno ekonomsko komisijo, ki je najprej pregledala socialni sestav kranjskih študentov in ugotovi-

vila, da je približno enak republiškemu povprečju. Mestni svet za kulturo in prosveto pa je prošnji komisije, da naj podpre revne študente, ustregel in tako najpotrebnejši študenti že več mesecev dobivajo finančno podporo, LOMO pa je nekaterim podelil stipendije. Na ta način se je ekonomski položaj kranjskih študentov zelo izboljšal in občni zbor je sklenil poslati LOMO zahvalno pismo.

Med uspele akcije lahko prštejemo mednarodno brigado preteklo poletje, ki je delala pri provizoriju Zdravstvenega doma. Akcija je sicer imela finančni primanjkljaj, ki ga je društvo moralo pokriti, vendar nam je uspelo navezati stike z nemškimi in nizozemskimi študenti. Dela so se udeležili tudi kolegi iz sarajevske univerze. Tritedensko skupno življenje je ustvarilo poznanstva in gostje so lahko odnesli s seboj domov lepe vtise o naši domovini.

Med neuspehe pa mora društvo vsekakor prišteti slabo sodelovanje s političnimi organizacijami na terenu, v prvi vrsti z mladinsko organizacijo. Na vsak način moramo ugotoviti, da je društvo iskalo (in še išče) načinov in potoj, da bi se odnosi z mladinsko organizacijo izboljšali. Pri tem naj poudarimo, da na mladinskih forumih nismo vedno našli na razumevanje in da del krivde leži

Zadnji premieci jeseniškega gledališča

S Shakespearovo tragedijo »Othello« je uprizorilo Mestno gledališče na Jesenicah šesto premiero in 59. predstavo letošnje sezone. Bogati sezoni, v kateri smo videli dela dr. Bratka Krefca, prof. Tomažiča, Jaquesa Devala in Pera Budaka, je sledila še Williama Shakespeara tragedija v petih dejanjih, ki jo je režiser Bojan Cebulj preuredil v 10 slik in kot inscenator posamezne slike tudi scenso bogato in primerno opremil.

Kot zadnjo premiero pa je naštudiralo Mestno gledališče na Jesenicah Tjardovičevu opereto »Mala Floramy«. Zanimanje za premiero prve povojne operete na Jesenicah, je tako med gledališko publiko kot med ostalim prebivalstvom izredno veliko. To pa zato, ker ima na Jesenicah upriziranje operete iz za obdobja od prve do druge svetovne vojne že svojo tradicijo. Takrat so obstajali na Jesenicah kar trije odri in na vseh treh odrih so bile najbolj priljubljene operete. V soboto, 15. t. m. se bo okrog 200 sodelujočih predstavilo jeseniški

javnosti. Pod taktirko Rada Kleča in v režiji prof. Jožeta Tomažiča bodo zaigrali, zapeli in zaplesali »Malo Floramy«, ki ni znana le v Jugoslaviji, temveč tudi v inozemstvu in celo v Ameriki. Poleg igralcev — solo-ristov, ki so člani jeseniškega Mestnega gledališča, sodeluje pri opereti orkester jeseniške glasbene šole, pevski zbor jeseniške »Svobode«, folklorna skupina jeseniške »Svobode« in baletna skupina.

Mladinski oder iz Kamnika

Mladi oder »Solidarnost« je z dijaki kamniške gimnazije pod vodstvom ravnatelja tov. Avguština Laha uprizoril veseligr »Poslednji mož«. Mladi igralci so nam s svojim živahnim in vedrim nastopom pripravili večer prisrčnega smeha. Čeprav je večina igralcev nastopila še le prvič na odru, je dejanje teko gladko in neprislilno, kar je v priznanje tako režiserju kot sodelujočim. Gledalci so nastopajoče nagradili s toplim priznanjem.

Večer kranjske glasbene šole

Tudi druga letošnja javna produkcija je pokazala lepe uspehe glasbenih pedagogov na Glasbeni šoli v Kranju. Uspehi, ki jih dosegajo nekateri učenci, čeprav so po letih še zelo mladi, kažejo velik trud, ki ga vlagajo profesorji v svoje pedagoško delo. Je to veliko vzgojno delo, saj je prav glasba tista, ki seže najgloblje v človeška čustva in poplemeniti vdušje ob poslušanju nastopajočih.

Topot so nastopili učenci iz oddelka za klavir, ki ga vodi prof. Aljančičeva, prof. Avguštinova, prof. Zupančičeva in honorarana nastavljenca Engelman in Rebeceva. Nastopili so učenci II., III., IV., in VII. razreda. Zanimivo je, da se temu predmetu posvetijo skoraj le dekleta, izjema je bil le en fant. Učenci so pokazali precejšnje tehnično znanje, primerno stopnji, na kateri so šolan. Kot izraziti talenti so se pokazali Prah, Grobelnikova in Korbarjeva. Posebno slednja je žela za svojo bravurno igro toplo priznanje.

Oddelek za violino vodi prof. Fajon in honorarni nastavljenec dr. Sajovič. Iz tega oddelka so nastopili učenci II., III., in IV. razreda. Tudi v tem oddelku kaže, da je več deklet kot fantov. S precejšnjo gotovostjo se je odlikovala mala Prislanova.

Oddelek za solo-petje ima v prof. Majdičevi izvrstno interpretinjo. To se je opazilo pri vseh nastopajočih. Izreden glasovni material pa ima Sokličeva, katerega bo treba skrbno oblikovati.

Pohvalno je treba poudariti, da so prednašali vsi učenci glasbena dela na pamet. Odl-

kovali so se tudi posamezni spremljevalci na klavir. Na programu je bilo poleg glasbenih klasičev precej domačih avtorjev, kar je treba posebej poudariti.

Občni zbor društva upokoencev

Podružnica društva upokoencev v Kamniku je združila v svoji organizaciji vse upokoence gornjega dela bivšega kamniškega okraja. Vpisanih je 620 članov, 60 pa je takih, ki jim organizirana skupnost ne ugaja in še naprej stojijo ob strani. Na nedavnem občnem zboru, kateremu sta prisostvovala tudi delegat republiškega odbora in predsednik domačjske podružnice, so člani razpravljali o raznih problemih. Posebno živahna razprava je bila o socialnem zavarovanju upokoencev.

Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom tov. Janez Vrančarjem na čelu.

Delo Ljudske univerze v Radovljici

V minulih sezonah je bila Ljudska univerza v Radovljici zelo delovna. K pomembnim uspehom je znatno pripomogla boljša propaganda in izbira takih tem za predavanja, kakršnih si ljudje najbolj želijo.

V tem razdobju je bilo 12 predavanj, povprečna udeležba je znašala 82 oseb. Največji obisk je bil na predavanju prof. Tomažiča o vzgoji otroka do pubertete, kjer je bilo navzočih 235 oseb. To predavanje je bilo združeno z roditeljskim sestankom nižje gimnazije, na katerega so prišli tudi starši, katerih otroci ne posejajo gimnazije. Lepo so bila obiskovana tudi predavanja dr. Boža Škerija »Vtisi s potovanja po Ameriki«, dr. Antona Slivnika »O raku«, Janeza Korenčana »Od Triglava do Jadrana«, Borisa Orla »Slovenska ljudska kultura« in Jožeta Zornarja »Vtisi s potovanja po Danski«.

Lepo je uspel tudi literarni večer slovenskih književnikov, ki ga je organizirala tukajšnja Ljudska univerza. Svoja dela so brali dr. Ferdo Kozak, Karel Grabeljšek, Vida Taufer in Tone Pavček.

Predavanja so obiskovali večinoma študentje in starši otrok, ki obiskujejo gimnazijo. Zal pa je bila majhna udeležba delavcev in kmetov, katerim so bila predavanja v prvi vrsti namenjena. Iz Radovljice se dnevno vozi na Jesenice na delo okoli 200 delavcev in uslužbencev. Med njimi pa so bili le redki, ki so obiskovali predavanja.

Trije uspeli koncerti

Ceprav so nekateri pevski zbori izvedli v okviru tekmovanja kulturnoprosvetnih društev radovljškega okraja že deset samostojnih koncertov in gostovanj, s prirejanjem še nadaljujejo. Prejšnji teden je priredil pevski zbor »Svobode« iz Boh. Bistrice koncert možkega in mešanega zboru v Radovljici, pevski zbor »Svobode« z Jesenic, koncert možkega in mešanega zboru v Podkorenju, moški pevski zbor »Svobode« Javornik pa je koncertiral na Blejski Dobravi.

V vseh krajih je bilo za koncerte precejšnje zanimanje in je občinstvo z obiskom dokazalo, da si podobnih gostovanj še želi. Tako sta bili razprodani dvorani v Radovljici in v Podkorenju. Tudi dvorana na Blejski Dobravi, kjer so gostovali Javorčani je bila polno zasedena. Tudi v tekočem mesecu bodo pevski zbori z gostovanji nadaljevali, prirejali pa bodo koncerte največ doma. Izgleda, da bodo vsi zbori do dneva glasbene revije, ki bo 6. junija na Jesenicah, priredili nad 60 koncertov.

Koncert zboru II. gimnazije v Kranju

Mladinski pevski zbor II. gimnazije v Kranju je od zadnjega samostojnega nastopa lepo napredoval. Tokrat je nastopil v dvorani, ki ima po čudnem naključju krasno akustiko, zato so prišle do popolne veljave vse izrazne glasbene fine. Zbor je lepo discipliniran, izravnani v vseh glasovih, le prvi glas bi potreboval več sočnosti. Koncert sam je pokazal značilne uspehe celotnega sistematičnega glasbenega dela. Poleg čistoče v dikciji in discipliniranih dihanja smo opazili logično in razumno gradiranje, ki ne stremi za slušnimi efekti, marveč je muziciranje in fraziranje, brez pretiravanja, v tesni zvezi z izrazno močjo posameznega glasbenega dela. To se je zlasti videlo pri izvedbi Gotovčeve suite »Narodni popijevke«, ki je polna prekrasnih narodnih motivov in pri lepem niansiranju variacij »Ribniške« v priredbi Matije Tomca. Tudi ostale skladbe so bile izrazno in dinamično dobro inter-

pretirane. Posebno logično dinamiko smo opazili pri izvedbi pesmi »Kje so moje rožice« v priredbi Viktorja Fabianija. Dobro sta se odrezala tudi oba solista.

Koncert je nudil v celoti lep užitek. Marsikdo je bil začuden, ko je slišal, kaj zmore napraviti iz mladih grl glasbena roka Viktorja Fabianija, ki se je ponovno izkazal kot miren in zanesljiv glasbeni interpret z močnim muzikalnim čutom.

Poleg koncerta pa je ta večer pokazala II. gimnazija, kaj zmogrejo njene dijakinje z pesnijskimi stroki. Dijakinje so nastopile s petimi baletnimi in ritmičnimi točkami. Vse so bile skrbno pripravljene in brezhibno izvajane. Posebno učinkoviti je bil balet iz pravilne spevoigr »Bajka o slavcu« v kompoziciji Viktorja Fabianija. Polno priznanje zasluži prof. Udirjeva, ki je vse točke naštudirala in vložila vanje mnogo strokovne sposobnosti in fizičnega dela.

Izboljšali so ekonomski položaj študentov

vila, da je približno enak republiškemu povprečju. Mestni svet za kulturo in prosveto pa je prošnji komisije, da naj podpre revne študente, ustregel in tako najpotrebnejši študenti že več mesecev dobivajo finančno podporo, LOMO pa je nekaterim podelil stipendije. Na ta način se je ekonomski položaj kranjskih študentov zelo izboljšal in občni zbor je sklenil poslati LOMO zahvalno pismo.

Med uspele akcije lahko prštejemo mednarodno brigado preteklo poletje, ki je delala pri provizoriju Zdravstvenega doma. Akcija je sicer imela finančni primanjkljaj, ki ga je društvo moralo pokriti, vendar nam je uspelo navezati stike z nemškimi in nizozemskimi študenti. Dela so se udeležili tudi kolegi iz sarajevske univerze. Tritedensko skupno življenje je ustvarilo poznanstva in gostje so lahko odnesli s seboj domov lepe vtise o naši domovini.

Med neuspehe pa mora društvo vsekakor prišteti slabo sodelovanje s političnimi organizacijami na terenu, v prvi vrsti z mladinsko organizacijo. Na vsak način moramo ugotoviti, da je društvo iskalo (in še išče) načinov in potoj, da bi se odnosi z mladinsko organizacijo izboljšali. Pri tem naj poudarimo, da na mladinskih forumih nismo vedno našli na razumevanje in da del krivde leži

Pomlad in toplejše vreme je končno le prišlo... Kar čez ne bo vse ozelenelo in tudi gore bodo vedno bolj mikavne. Tudi na Golici bodo kmalu duhteče narcise pobelile travnike.

Zadružniki v Medvodah delajo...

Borba proti sadnim škodljivcem - Vso skrb bodo posvetili veterinarski službi

Ceprav so Medvode pretežno industrijski kraj, kjer je šest dokaj velikih tovarn, je vendarle kmetijstvo močno razvito. V Medvodah imamo močno kmetijsko zadruzo, ki obsega področje 21 vasi in letos teče že osmo leto njenega obstoja.

Ustanovljena je bila 4. maja 1947 in šteje danes 197 članov, od katerih je skoraj polovica srednjih kmetov (90), ostali pa so mali kmetje (72) in delavci (24).

Predsednik zadruge, tov. Ivan Knific, nam je povedal mnogo zanimivega o razvoju in dejavnosti zadruge, katere področje dela je precej razgibano in široko.

V svojem osemletnem razvoju

Veliko vlogo je odigral tudi strojni odsek. Pomagali so pri škropljenju sadnega drevja in krompirja, oranju, prevozih itd. Ima traktor s prikolico in še vrsto drugih strojev. Traktor je, v začetku nezaupnim ljudem kmalu dokazal, kako potreben je v modernem gospodarstvu, tako da danes komaj zmaguje vsa naročila.

Odsek »Mali gospodar« zdrži 116 članov, ki so bili zelo delavni. Nabavljali so različno drobno živino. V načrtu pa imajo nabavo plemenskih živali in razstavno svoje dejavnosti.

Čebelarji imajo tudi 24 članov, ki imajo skupaj 222 panjev čebel. Njihova glavna naloga je, da iščejo primerno pašo za čebele, ker piratna pašninarstva v Goricanah v precejšnji meri ogroža rastlinstvo in s tem naravno prehrano čebel. Odločili so se, da si postavijo skupen čebelnjak za svoj odsek.

Kreditno hranilni odsek je še le v povojih, vendar je imel lani že nad 160.000 din vlog. Potrebno bi bilo, da se tako vloge kot vlagatelj čim bolj povečajo, kajti s tem bi se še bolj okreplila moč zadruge.

Tudi kino odsek je zelo aktiven. Lani je imel nad 300 predstav z nad 49.000 gledalci.

Zadruza ima tudi lepo urejeno knjižnico z bogato izbiro strokovne literature.

Ko pregledamo in ugotovimo vse navedene uspehe je tudi razumljivo, da je imela zadruza za okoli 62 milijonov dinarjev prometa, od tega nad 3 milijone čistega dobička.

Vsi doseženi uspehi medvoških zadrugarjev so nedvomno pohvale vredni ter je pričakovati, da bodo marljivi zadrugarji še nadalje tako delavni in tako še več doprinesli napredku socializma na vasi.

Janez Čuček

Gospodarske novice iz vse države

TRGOVINSKA POGAJANJA Z GRČIJO

V Beogradu so se začela trgovinska pogajanja med našo državo in Grčijo.

V lanskem letu je blagovna razmenjava preseгла 5,8 milijona dolarjev. Z letošnjimi pogajanjmi pa je pričakovati še nadaljnje povečanje v korist obeh držav.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH EKONOMISTOV

Od 13. do 15. maja bo kongres v Portorožu, katerega se bodo poleg delegatov-ekonomistov udeležili tudi najvidnejši jugoslov. gospodarstveniki.

Kritično bodo analizirali organizacijo v naših podjetjih, stanje v blagovnem in kreditnem tržišču ter razpravljali o prečnem stanovanjskem vprašanju.

NOVA TOVARNA

V bližini Svetozareva so zgradili na prostoru 50.000 m² poslopja tovarne kablov.

Gradb. dela so v glavnem že končana in valjarna kot prvi obrat nove tovarne je začela obratovati. Skupaj z žičnaro in drugimi obrati bo izdelala letno za 5 milijard raznih izdelkov.

TOVARNA VISKOZE

Znano je, da smo se z Japonsko dogovorili in sklenili pogodbo za dobavo strojev ter naprav za tovarno viskoze, ki bo zgrajena v Loznici. V ta namen osnovano podjetje »Jugoviskoza« bo začelo že 1. julija z gradb. deli.

NOVI KOVANCİ ZA 10 IN 20 DINARJEV

Upravni odbor Narodne banke FLRJ je na svoji zadnji seji sprejel v proučitev predlog uvajanja kovanega denarja za enote 10 in 20 dinarjev.

Krepitev zadružništva pomeni krepitev našega celotnega gospodarstva

Nedeljski občni zbor Okrajne zadruge je potekel v znamenju gospodarske analize in določanju načelnih političnih ter gospodarskih smernic v razvoju zadružništva v okraju. Poudariti je treba, da je zadružništvo kranjskega okraja doseglo v preteklem letu v okviru našega celotnega gospodarstva razmah, kakršnega doslej še ni imelo v svojem razvoju. Za enega največjih uspehov je šteti poživljeno znanstveno poskusno delovanje v kmetijski proizvodnji in izredno veliko zanimanje kmetov za povečanje kmetijske proizvodnje.

Okrajna zadruška zveza je povečala število kmetijskih strokovnjakov od 2 na 7. To se pozna v intenzivnejšem delu poljedelskih odsekov, v poskusništvu, organiziranju semenski službi, pedagoških analizah, živinoreji, mlekarstvu itd. Z resnim delom je začelo nad 250 gospodarskih odsekov kmetijskih zadrug.

Poljedelski odsek OZZ je izvajal poskusna gnojenja in škropljenja ter dal v analizo 170 vzorcev zemlje (letos jih bo dal 500), pridobil je 400 pogodbenih pridelovalcev semenskega krompirja, ki razmnožujejo semenski krompir na površini okoli 2.400 hektarov. OZZ bo zgradila v Skofji Loki posebno skladišče semenskega krompirja z vsemi modernimi napravami s kapaciteto 100 vagonov. Tako bo postal kranjski okraj

eden najpomembnejših pridelovalcev semenskega krompirja v državi.

Živinorejci so dosegli zavidljive uspehe v razširjanju umetnega osemenjevanja, saj ima osemenjevalna postaja že 13 zadrug, kjer so letos osemenili 1110 krav. V rodovniku je 530 krav, ki so pod kontrolo mlečnosti. Rejemcem plemenskih telet so izplačali za pomoč 77.000 din. Licenciranje bikov je doseglo izredno širok obseg, živinorejski odbor OZZ pa je organiziral tudi samostojne sejme plemenske živine, od katerih je bil najboljši zadnji sejem v Naklem. To je nekaj števil, ki govorijo o uspehih zadružništva v preteklem letu. Brez dvoma pa je najbolj zanesljivo merilo o brega dela kmetijskih zadrug gospodarjenje z osnovnimi sredstvi — lani so zadruge ustvarile več osnovnih sredstev, kakor

pa v vsem dosedanjem razvoju — povečale so jih od 114 milijonov na 250 milijonov.

Med najvidnejšimi uspehi kranjskega zadružništva je tudi novo ustanovljena Zadružna hranilnica, ki je doslej edina v državi. Zadružna hranilnica in posojilnica mora kot ustanova za pomoč kmetom opraviti važne — pionirske naloge, zato so že po enem mesecu njenega poslovanja vidni zlasti v dajanju posojil kmetijskim zadrugam ob kritičnih trenutkih z manj togimi oblikami, kakor pa jih je dajala Narodna banka.

Občni zbor je razpravljal tudi o težavah, zlasti o pomanjkanju sredstev, materiala za gradnjo gnojšč, gnojnih jam, silosov itd. Za razpravo pa je ostalo premalo časa, saj enega najbolj perečih problemov — gozdarstvo — v diskusiji sploh niso obravnavali.

Požar v Železarni

Jesenice, 11. maja. Nocoj okoli 20. ure je nenadoma izbruhnil požar v Železarni na Jesenicah. Požar je povzročil večmilijonsko škodo. Vpeljal je skladišče obrata šamotne oprekarne, v katerem je bil raznovrstni material. Bližnji delavci in prebivalci, ki so zapazili požar, so takoj prihiteli gasiti, prišli so tudi gasilci, ki

so skupaj z ostalimi preprečili še večjo škodo in nevarnost, ki je grozila. Ob tej priliki naj opozorimo delavstvo, predvsem pa gasilce, da naj jim bo ta požar resna šola. Gasilci to pot verjetno zaradi presenečenja niso pokazali svojega znanja in sposobnosti. Lahko bi požar bolj omejili in predvsem obvarovali sosedne obrate.

šport * šport * šport

„Mladost“ - prvak Gorenjske nogometno prvenstvo

Mladost : Naklo 12:1 (5:0) S to tekmo si je kranjska Mladost zagotovila prvo mesto v Gorenjskem prvenstvu in zagotovila udeležbo pri kvalifikacijskih tekmah za slovensko ligo. Gostje so bili vseh devetdeset minut v premoči in so zmago popolnoma zaslužili. Po tej tekmi je Mladost nabrala 26 točk in ji nobeno moštvo ne more več ogroziti prvega mesta.

tujih igriščih izgrede. Prav bi bilo, da merodajni nogometni forumi na Gorenjskem pokličejo krivce na odgovornost.

Železniki : Hrušca 1:2 (1:2) V Železnikih je zadnje nedeljo gostovalo moštvo Hrušce in premagalo tamkajšnje moštvo z minimalnim rezultatom 1:2. Železniki so vložili protest.

Jesenice : Mladost (pion.) 1:0 V tej pionirski tekmi so Jeseničani premagali domače moštvo in s tem osvojili prvo mesto. Tudi na to tekmo so vložili protest in je plenum NC Gorenjske pritožbi ugodil. Da bomo dobili tudi pionirskega prvaka Gorenjske, bomo torej morali počakati še eno nedeljo.

Šah v Kamniku

V Kamniku so se v nedeljo pomerili v prijateljskem dvoboju na 30 deskah šahisti iz Kranja in Kamnika. Dvoboj se je končal z zmago kamniških šahistov — 16¹/₂ : 13¹/₂. Za Kranj sta nastopila dva mojstrska kandidata, 6 prvokategornikov in 4 drugokategorniki, za Kamnik pa en mojstrski kandidat in dva drugokategornika. Na prvih 10 deskah so predstavniki Kranja dosegli zmago s 6 : 4. Ziherl je premagal Vavpetiča, Pogačnik M. Zupančiča, Fajon Kerna, Kavčič pa Očepka, medtem ko je Misjak izgubil proti Soncu. Skorup pa proti Brovoljcu. Neodločeno so se končale partije Cuderman : G. Zupančič st., Roblek : Bajec, Bergant : Počar in Bavdek : Trbižan. Dvoboju je prisostvovalo lepo število gledalcev. Povratno srečanje bo oktobra v Kranju.

Uspelo tekmovalje moške dece TVD Partizana Kranj

Pri vseh pa je bilo opaziti precejšen napredek in veliko zanimanje. Po končanem tekmu je predsednik tekmovalne komisije tov. Pegam razglasil rezultate in pohvalil pridne tekmovalce. Vsi so obljubili, da bodo še vnaprej pridno obiskovali vadbo in da bodo pripeljali v telovadnico še tiste, ki ne poznajo prijetnega dela v telovadnici.

TVD »PARTIZAN« JAVORNIK JE PRIPRAVIL LEP TELOVADNI NASTOP

Ze delj časa je opaziti, da »Partizan« na Javorniku dobro deluje. Pionirji, mladinci in mladinke ter članstvo se je pripravljalo na letni telovadni nastop, ki bo v nedeljo, 16. maja na letnem telovadnici pri domu »Partizana« na Javorniku.

Spominska svečanost v Gorjah

Bivši interniranci taborišča Gunzenhausen, ki jih je okupator pred 12 leti pregnal iz svojih domov, so se zbrali minulo nedeljo v Gorjah. Ob prihodu dopoldanskega vlaka jih je sprejela na postaji v Podhomu množica ljudi z godbo na čelu. Od tam so krenili proti Gorjam. Spominske svečanosti, ki je bila v Zgornjih Gorjah pred spomenikom talcev padlih v NOB je prisostvovalo poleg številnih bivših internirancev tudi okrog 1000 domačinov. Na spominski svečanosti, ki je bila dobro organizirana, je sodelovala godba na pihala iz Gorij, pevski zbor jeseniške »Svobode« in pionirski veski zbor iz Gorij. Govorniki, med katerimi tudi predsednik OLO Radovljica tov. Milan Kristan, so se v svojih govorih spomnili vseh onih, ki so padli kot talci, borci ali aktivisti doma kakor tudi tistih, ki so postali žrtve v raznih taboriščih.

Bivši interniranci in zastopniki organizacij so položili pred spomenik vence. Po žalni svečanosti v Gorjah so se interniranci zbrali v Vintgarju, kjer so imeli zborovanje. Pogovorili so se o vključitvi bivših internirancev v organizacijo Zveze borcev, kakor tudi o obisku grobov bivših internirancev v tujini.

Pevci iz Bohinja v Radovljici

Pevski zbor »Triglav«, ki deluje v okviru DPD »Svoboda« v Bohinjski Bistrici je pritrdil v četrtak zvečer koncert v dvorani mestnega kina v Radovljici. Spored je bil zelo obširen in pester. Nastopilo je 52 pevcev in pevki.

Moški zbor je zapel 11 pesmi, med katerimi sta občinstvu najbolj ugajali Kernjakova »Moja ljubca je pošto posvava« in Spiljakova »Cigani«. Ženski zbor pa je zapel 8 pesmi, med katerimi so zelo ugajale Liparjeva »Kaj pa fantič dela«, Bučarjeva

»U livadi pod javorom«, Adamičeva »Da bi jaz znala kateri je moj« in Pahorjeva »Zdravica«.

Končno je nastopil meš. zbor, ki je lepo zapel L. Kramolcevo »Spov tice pojo«, Schwabovo »Večer na morju«, Vodopivčevo »Izgubljeni svet« in Medvedovo »Nazaj v planinski raj«. Mešani zbor je harmonično zlit in ga lahko uvrstimo med najboljše mešane zборе na Gorenjskem. V zborih, ki jih vodi odlični pevovodja Ivan Grm, je lepo število mladih pevcev.

Ob koncu sporeda je veliko pevsko družino pozdravil, ji čestital in se ji zahvalil predsednik IZKUD »Anton Tomaž Linhart« profesor Stane Mulej.

Koncert je bil žal slabo obiskan. Vrli pevci so vsekakor zaslužili večji obisk. Navzoče občinstvo pa jim je bilo hvaležno za lep večer.

Iz Preddvora

5. maja je pri nas divjal vihar z močnimi nalivi, ki je trajal z malomudnimi odmori več kot 24 ur. Silen veter je poleg drugih dreves podrl tudi oba hrasta, orjaka z obsegom 6—7 m, ki sta bila menda pač najstarejša na Gorenjskem. Vzdražala pa je smreka z obsegom 5 m in več cipres, katerih največja ima obseg 3 m. Dosti škode je napravil vihar tudi po zgradbah in drugih poslopih, saj je nekatero odkrilo s strešnim ogrođjem vred.

POPRAVEK

V članku o praznovanju 1. maja se je pomotoma vrnila napaka, da je na akademiji na predvečer 1. maja na Jesenicah recitala skupina tečajnikov jeseniške glasbene šole. Pravilno stavek glasi: ...recitala skupina tečajnikov jeseniške dramske šole.

SPORED NOGOMETNIH PRVENSTVENIH TEKEM GORENJSKE za nedeljo, 23. maja 1954

Na Hrušci ob 15.30 Hrušca : Naklo; službujoči Feldin.

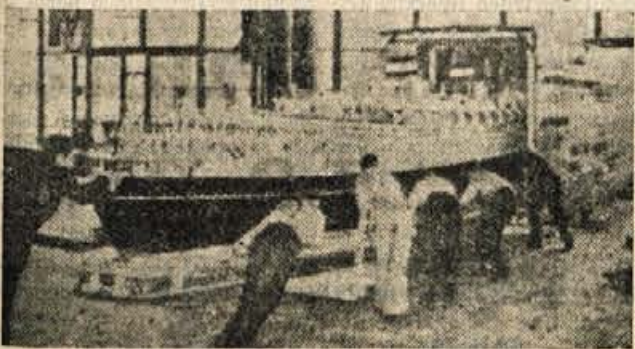
Na Jesenicah ob 8.15 uri Jesenice : Tržič, pionirji; službujoči Varl; — ob 9. uri Jesenice : Tržič, mladinci; službujoči Varl.

V Lescah ob 14.30 uri Prešeren : Mladost, pionirji, službujoči Legat; — ob 15.15 uri Prešeren : Železniki; službujoči Legat.

V Kranju, igrišče Korotana, ob 9. uri Mladost B : Tržič; službujoči Bradaska; — ob 10.30 uri Mladost : Korotan, službujoči Bradaska; — ob 14. uri Korotan : Jesenice B, pionirji; službujoči Hilčer.

V Skofji Loki ob 16.30 uri Ločan : Mladost, mladinci; službujoči Ivan Balderman.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

NAJMANJSI PREKOCEANSKI PARNIK

Nizozemci so pred kratkim skonstruirali najmanjši prekoceanski parnik, ki je obenem tudi največji izdelan ladijski model. Ta model predstavlja dvajsetkrat zmanjšani nizozemski prekoceanski parnik »New Amsterdam«. Model je težak okoli 1500 ton in dolg 13 metrov.

Na sliki vidimo spuščanje parnikovega modela v morje pred njegovim odhodom čez Atlantik. Ladja bo razstavljena na ameriški nacionalni razstavi ladjarstva v San Franciscu.

ITALIJA IN IZSELJENCI

Po podatkih, ki jih je objavil medvladni komite za evropsko izseljevanje, je Italija zamenjala Nemčijo, ki je doslej imela največ izseljencev v prekoceanske dežele. Iz Italije se največ ljudi seli v Brazilijo, Argentino in Venezuelo.

1000 PROPUSTNIC ZA NOVINARJE

Informacijski center OZN v Ženevi je v zvezi s ženevsko konferenco izdal nad 1000 novinarskih propustnic prosilcem vsega sveta. Izdane propustnice se delijo v tri kategorije: za dopisnike različnih listov, za dopisnike radija in foto-filmske ter televizijske reporterje. Dopisnikom je bilo izdanih 628 propustnic, radio komentatorjem 88, fotoreporterjem 91, snemalcem za film in televizijo 50 ter pomočnikom in tehničnemu osebju 141.

NEBOTIČNIKI V PARIZU

Pariška občina se strinja z zidanjem nebotičnikov v Parizu. Graditi jih bodo pričeli na zemljišču, ki pripada francoski železnici. Načrti predvidevajo graditev celega mesta nebotičnikov, ki bodo imeli 15 do 25 nadstropij. Prav tako bodo zgradili ogromne garaže za nič manj kot 30.000 avtomobilov. Vse te gradnje bodo stale približno 15 do 20 milijard francoskih frankov.

VEDNO MANJ MILIJONARJEV V ANGLIJI

Na Angleškem je vedno manj milijonarjev (seveda v funtih). Po poročilih pariškega »Combata«, je danes v Angliji samo 36 ljudi, ki imajo premoženje, ki je vredno nad en milijon funtov. Še 1952. leta jih je bilo 60, a leta 1939 je imelo 1024 Angležev milijonsko premoženje.

IRCI NAJVEČ POJEDO

Irska je dežela, kjer ljudje največ pojedjo. Vsak Irec poje dnevno okoli 3000 kalorij. Hrana Amerikancev, Belgijcev in Švicarjev pa nima več kot 2700 kalorij. Med deželami, kjer najslabše jedo pa sta prav gotovo Indija in Burma, kjer prebivalec ne poje dnevno več kot 2000 kalorij.

ČUDEN MOTOCIKLIST

Prebivalce New Yorka je pred kratkim zajel pravi poplah, ko so na cestah zagledali čudnega motociklista, ki je bil nekam okoren in tudi obleka je bila bolj podobna stratosferskim soferjem. Njegovi gibi, ki so kot rečeno precej okorni pa so zato zelo precizni in zanesljivi. Na sliki vidimo tega motociklista, ki ni nihče drug, kot v Ameriki izdelan robot.

Gorenjski PIONIR

Praznik kranjskih cicibanov

Cicibani in pionirji! Vse je v cvetju in zelenju, ali se že kaj pripravljate na dan pomladi? V nedeljo, dne 23. maja, ne bomo zaspali, temveč bomo zgodaj vstali in se ob 8. uri zjutraj zbrali na igrišču Korotana.

Cicibančki, le povejte svojim medvedkom in punčkam, da bodo šle z vami v sprevodu. Tudi pionirji se bodo s svojimi skupinami postavili. To bo veselo, boste videli! Saj bo mnogo harmonikarjev vmes. Sprevod bo šel po mestu. Ze zdaj povabite svojo mamico in očka, tetke in stričke, da vas bodo prišli gledat, kako boste korakali — vsi nasmejani in vedri kot sama pomlad.

Po sprevodu pa bo nastop najmlajših. Pa tudi večji bodo lahko pokazali, kaj znajo in kako imajo radi svojo domovino. Nato bodo pa tekme. Vsem bo dana možnost, da pokažejo svoje spretnosti. Le pripravite sekire in obroče, da bodo raje tekli, kajti zmagovalce čakajo nagrade.

In še nekaj na uho: žene na terenu pripravljajo razne dobrote za vaše želodčke. Tudi one bodo tekmovale, katera stojnica bo bolj obložena.

Za danes samo toliko. Več boste že pravočasno zvedeli. Cicibančki in pionirji, pripravite dotlej obilno dobre volje!

Vaš Kosobrin

Uboj brez morilca

Eden najbolj zagonetnih primerov v zgodovini kriminala

Smrt čičaškega »kralja nafte« Alana Broota je spadala med najbolj skrivnostne primere v zgodovini kriminala, ker je Boot umrl nasilne smrti, vendar brez ubijalca. Slučaj je v zadnjem trenutku preprečil strašno sodno zmoto.

V razkošni in mirni vili v predmestju Chicaga je popolnoma ločen od sveta živel milijonar Alan Broot. Ta bogataš, kateremu je nafta nosila ogromne milijone, je zelo redko zapustil svojo vilo, ki je bila okrožena z visokimi zidovi kakor srednjeveški grad. Edino živo bitje, ki mu je delalo v samotni družbi, je bila starejša služkinja, ki je bila pri njem že dvajset let. Od časa do časa pa so ga obiskovali njegovi intimni prijatelji.

Nekega dne je služkinja, ko se je vrnila iz mesta, kamor je šla po opravkih, našla svojega gospodarja v naslonjaču. Na prvi pogled je mislila, da spi. Ze je hotela tiho zapustiti sobo, ko je na tleh zagledala znake krvi. Preplašena je poklicala po telefonu hišnega zdravnika, ki je hitro prišel in še hitreje odkril na milijonarjevem čelu majhno luknjo. Mister Alan je bil ubit!

Malo pozneje je prišla tudi preiskovalna komisija. Samomor je bil izključen, ker niso mogli najti nobenih znakov, niti zaradi smodnika osmojene kože na čelu. Milijonar je bil ubit iz razdalje najmanj deset metrov. Morilsko orožje je ležalo na nekem stolu blizu okna. Bila je to neka starinska puška. Komisija jo je odnesla v kriminalistični inštitut, da jo dobro pregledajo. Za čuda pa niso na njej našli nič drugega kot prstne odtise Alana Broota. Tudi natančna preiskava vile ni prinesla nobenih rezultatov. Policija je bila prepričana, da je umor lahko napravil samo nek hišni prijatelj, ki so mu bile hišne razmere dobro poznane. Zaradi tega so bili zaslišani štirje milijonarjevi najožji prijatelji, ki pa niso mogli dokazati svojega alibija in so bili zaradi tega aretirani. Policija je mrzlično raziskovala dalje. Nazadnje so morali zaradi pomanjkanja dokazov tudi štiri pokojnikove prijatelje izpustiti iz zapora. Služkinja pa je prav lahko dokazala, kje je bila med tem časom, ko se je zgodil umor. Tako je ostala zadeva Broot nepojasnjena tajnost.

Kriminalisti so si belili glave in končno zapri služkinjo, ker so ugotovili, da je kljub opravičanju v mestu, lahko hitro prišla nazaj v vilo, da ubije milijonarja. Obremenitvo je bilo tudi dejstvo, da je gospodar zapustil služkinji precejšnjo vsoto denarja. Vsebinska oporoče pa je bila njej znana. Tudi sodniki so našli neke indice in vse je kazalo, da bo morala služkinja na električni stol.

Samo en stavek, ki je bil izgovoren skoraj neslišno, je rešil človeško življenje in osvetlil morda najbolj zagoneten slučaj v zgodovini kriminalistike. Nek strokovnjak inštituta za kriminalistiko je namreč izjavil, da je bila puška, ki so jo našli,

še vroča. Na vprašanje porotnika, kaj naj to pomeni, je le-ta odgovoril, da so bili — ko so puško vzeli — njeni železni deli še popolnoma razbeljeni. To pravzaprav neznatno dejstvo, na katerega ni nihče resno pomislil, pa je zagrabil branilec obtoženke. V trenutku, ko je državni tožilec zahteval za služkinjo smrtno kazen zaradi naklepnega umora iz pohlepa po denarju in ko je življenje obtoženke viselo na nitu, je branilec zahteval naj še enkrat napravijo preiskavo takoj po kosilu v tistem času, ko je bil Alan Broot ubit. Seveda mora biti vreme lepo in sončno.

Predlog je naletel na trdovraten odpor. In samo zato, ker je bila obtožnica sestavljena na podlagi indicev, je sodnik dal obtoženki zadnjo priliko, da dokaže svojo nedolžnost.

Kmalu po prvi razpravi, nekega sončnega dne, je bilo sodišče zbrano v Brootovi delovni sobi. Branilec je na pokojnikov stol posadil lutko v naravni velikosti. Na stolu poleg okna je ležala puška prav tako, kot na dan umora, njena cev je ležala točno v smeri lutkine glave.

Potrpljenje navzočih je moralo preстати težko preizkušnjo. Dve polni uri je bila v sobi smrtna tišina. Naenkrat so se

vsi prestrašili: puška je počila kljub temu, da se je nihče ni dotaknil. Med tem, ko so vsi prisotni nemo gledali nerazumljiv prizor, pa je branilec stopil k oknu in navzočim pokazal vazo iz debelega kristala. Sončni žarki so padali skozi brušeno steklo naravnost na puškino cev in jo segreti. Razbeljena puška se je sama sprožila in ubila milijonarja Alana Broota.

Ona: »Drži no volno napeto!«

Sodobni „Leteči Holandec“

Ko je pred nekaj dnevi francoski prekoceanski parnik Bretagna izplul iz genovske luke v smeri proti južni Ameriki, je bil za rešetkami kabine za obsojence večni potnik Nikolaj Levicky, človek brez državljanstva. To je bilo že petnajstič, da Levicky plove preko oceana, brez izgledov, da nekoč zapusti svoj neprijetni zapor. Levicky nima nobenih legitimacij, niti nima potnega lista. To je razlog, da ga prav nobena država noče sprejeti, niti mu noče dati državljanstva. Zaradi tega je Levicky obsojen, da vedno kroži na poti iz Marsella preko Geneve, Neaplja, Barcelone, Dacarta, Rio de Janeira, Santosa, Montevidea do Buenos Airesa. Za potnike je tako potovanje velik užitek, za Levickyem pa je to samo ena pot več pri prestajanju kazni, ker je dopustil, da je ostal brez državljanstva.

Nikolaj Levicky je po rodu Poljak, živel pa je v Shanghaiju. Od tam so ga pregnali, ker ni obnovil državljanstva. Nekaj časa je bil zaprt skupaj z Mickelom Patrickom O'Brienom, ki je prav tako izgubil državljanstvo. Ta pa je imel več sreče in že po štirinajstih mesecih pregnanstva na ladji, ki je vozila med Honkongom in Macaom je iz Brazilije dobil dovoljenje, da se tamkaj izkrci. Levickyem pa so prošnjo za naselitev odbili in tako še danes tava po svetovnih morjih, brez domovine. Nič ne ve, kako dolgo bo še moral prestajati kazen, ki si jo je pravzaprav sam naložil.

ŠE NEKAJ ZA NAŠE ŽENE Za nedeljski izlet

Mesec maj je mesec izletov in gospodinje večkrat same ne vedo, kakšen prigrizek bi pripravile družini za nedeljo, da bodo vsi kar najbolj zadovoljni.

Predvsem je treba paziti na to, da ne jemljemo s seboj živil, ki se hitro pokvarijo in izgube tudi lep zunanji izgled (narezek, pariška salama ipd.). V toplih dneh pustimo doma tudi živila, ki se rada tope (surovo maslo) ali oddajajo veliko vlage (sir za struklje). Poskusite tokrat pripraviti

sendvič-kruh, ki ga zamesite iz fine bele moke. Kruh pecite v tortnem modelu. Naslednji dan ga v vodoravni smeri razrežite na tanke plasti, nato pa napolnite z različnimi nadevi: s sirom (grojer, ementaler), narezano šunko, sardinami, sardelami z rezanimi ostanki pečenke, pomešanimi z gorčico in sličnim. Po možnosti denite na vsako plast drugačen nadev. Napolnjene rezine polagajte potem po vrsti enega vrh drugega in pokrijte nazadnje z vrhno skorjo. Nadevani kruh položite za 3-4 ure med dve deski in ga nekoliko obtežite (2 kg).

Na izletu režežite ta sendvič-kruh kot torto, zato vzemite s seboj oster nož. Servirajte ga na čistih podstavkih iz lepenke.

Mesna pašteta, ki jo bomo pripravile same, nam bo na izletu prav tako nudila dober prigrizek, 1/4 kg telečjega, 1/4 kg govejega in 1/4 kg svinjskega mesa damo v stroj za rezanje mesa. Trikrat zmletemu pridenemo 1 ali 2 v mleku namočeni zemlji, 4 majhne, dobro

zrezane čebule, 3 do 5 strokov sesekljane česnja, sesekljan peteršilj, 2 ali 3 surova jajca, 1 do 2 dl kisle smetane, 10 dkg suhe slanice zrezane na majhne kocke, sol, poper in papriko. Vse to dobro umesimo.

Potem vzamemo del tega mesa stran in ga na čisti krpi oblikujemo v kvadrat ali pravokotnik. Na to plast naložimo debelo narezano trdo kuhana jajca, čez zopet mesno zmes, nanjo za prst debele zrezane kisle kumarice, nato zopet vrsto zrezane kuhane šunke, suhega mesa ali kuhane jezika, vrsto zrezane mesa, kuhana jajca in za konec zopet mesno zmes.

Pašteto potem zašijemo v krpo in kuhamo dve in pol ure pri

lahnem ognju v nekoliko okisani vodi, v kateri smo prej kuhale 3 korenčke, peteršilj, jorvorjev list, polovico limonine kože ter 1 1/2 dl belega vina. Kuhano pašteto še zavito položimo med dve deščici, obtežimo in pustimo stati 5-8 ur. Nato jo izmotamo iz krpe in zavijemo v pergamentni papir. Na izletu jo razrežemo na ploščate rezine in serviramo s črnim kruhom.

Dobro je vzeti s seboj tudi vse vrste suhega sira (ementaler, grojer, trapist), ki ga že doma vložimo med tanke rezine belega ali črnega kruha. Pozabiti ne smemo nikoli na limono in nekaj kock sladkorja. Tudi sadje je skoraj nepogrešljivo. Najbolj brez skrbi vzamemo s sabo trdnjše vrste (jabolka). Pecivo pa naj bo suho in ne preveč drobljivo.

Kozmetika

Zdrava polt

Normalna, zdrava polt ni ne premastna, ne presuha. Ako predsedimo vse popoldne v zakajeni kavarni, postane taka polt mastna in se sveti, če pa preživimo dan na vetru in dežju, pa postane suha in hrapava.

Ce hočemo normalno, zdravo polt ohraniti svežo, ji moramo pač posvetiti nekaj nege, čeprav imamo še toliko dela. Ne sme nam biti žal, če si pripravljamo četrte urice spanja in tako redno poskrbimo tudi za našo kožo.

Vsakdanja nege zdrave polti ni predraga, ne težka. Zjutraj si obraz umijemo v mlačni ali mrzli vodi ali pa ga vsaj splaknemo s hladno vodo. Dvakrat ali trikrat na teden se umijemo še z milom brez alkalij. Ce pa polt tega ne prenese in opazimo, da se nam po umivanju z milom spuščajo lišaji, potem umijmo obraz kdaj pa kdaj z zmletimi mandljevim luščinami, ki jih lahko kupimo v drogeriji.

S tem bomo dosegle, da se bo povrhnjica, ki odmirna, odločila od kože in ji dala prostost za dihanje. Znojnice se bodo odprle, umazanijo bomo izmile z obraza, ki bo postal zardel in svež.

Kdor ima zdravo polt, naj si jo otira z grobo brisačo, in sicer od spodaj navzgor, nikoli pa ne obratno. Občutljivo polt moramo otirati vselej z mehko, gladko brisačo, ne da bi jo pri tem drgnili.

Normalna, zdrava polt ni ne premastna, ne presuha. Ako predsedimo vse popoldne v zakajeni kavarni, postane taka polt mastna in se sveti, če pa preživimo dan na vetru in dežju, pa postane suha in hrapava. Ce hočemo normalno, zdravo polt ohraniti svežo, ji moramo pač posvetiti nekaj nege, čeprav imamo še toliko dela. Ne sme nam biti žal, če si pripravljamo četrte urice spanja in tako redno poskrbimo tudi za našo kožo.

Praktični nasveti

V novih čevljih nas čisto pečejo podplati. To neprijetnost preprečimo, če notranjo stran čevlja natremo s špiritom.

Visoke, ozke vaze se zelo rade prevrnejo. To lahko preprečimo, če jih obtežimo s peskom, ki ga nasujemo na dno.

Kadar kuhate krompir, pridenite nekoliko pecilnega praška, da bo bolj močan in bel. Staremu krompirju pa dodajte nekaj sladkorja in imel bo okus kot nov.

Sveže pecivo se pri rezanju ne drobi, če pomočimo nož v vrelo vodo in ga takoj obrišemo.

Dežnik najlepše očistimo z milnico, ki smo ji dodali salmijaka. Dežnik odpremo, ga z mlačno raztopino dobro očistimo, splaknemo s čisto vodo in posušimo.

Steklena posoda ne bo počila, če vlijemo vanjo vročo jed, ako jo postavimo na vlažno krpo, s katero ovijemo dno.

Moda

Ljubka pomladanska obleka, ki jo bomo ob toplih pomladanskih dneh prav radi oblekle

Dušan Jalen

Iz Kamnika

Na razstavi umetniške fotografije v Ljubljani je razstavljema tudi slika »Lokvanj«, ki jo je posnel kamniški amater tov. Rajko Gregorc.

Kamniški kino je začel predvajati nedeljske matineeje za mladino.

Ponovno bodo ocenili hiše iz splošne ljudske imovine in jih dali na dražbo. Prvič so bile ocenjene previsoko in je bila zato prodana samo ena.

V mestnem parku ob Bistrici bodo postavili nadkrite tržnice. S tem se bodo razmere na kamniškem živilskem trgu uredile v zadovoljstvo prodajalcev in kupcev. Zdj zaradi dežja prodajalci sploh ne pridejo na trg, ker se nimajo kam umakniti pred dežjem.

100 uspehov
na 1 oglas

v našem
tedniku

Kajakaška štafeta

V ponedeljek, 17. maja ob 10. uri dopoldne bo odšla z Javornika po Savi kajakaška Titova štafeta brodarjev. V prvi etapi do Kranja bodo nosili štafeto jeseniški in radovljiški kajakaši. Štafeta bo prišla v Radovljico ob 12. uri in 20 min., v Kranj pa bo prispela ob 17. uri.

Prometne nesreče dostikrat zagreše tudi pešci

Stane Brank iz Polja pri Vodicih je bil oproščen tožbe, da je ogrožal javni promet. Ne moremo vedno trdit, da so glavni krivci prometnih nesreč šoferji in vozači motornih vozil na splošno. Tudi sami pešci so dostikrat povzročitelji cestno prometnih nezgod zaradi tega, ker ne poznajo cestno prometnih predpisov.

Z Jesenic

Kakor na ostale, se pripravljajo Jeseničani tudi na sprejem lovske štafete, ki bo ponesla lovske štafete palice maršalu Titu iz lovišč gornjesavske dolin. Sprejem lovske štafete bo na Jesenicah v ponedeljek ob 18. uri... Na sprejemu bosta sodelovala tudi godba na pihala in moški pevski zbor, ki bošta organizirala nosilec štafete polurni kulturni program. Z Jesenic bo krenila lovska štafeta proti Kranju in ji bodo tudi v ostalih krajih radovljiškega okraja priredili primerne sprejeme. Lovsko štafeto za rojstni dan maršala Tita organizira radovljiška okrajna lovska zveza.

Gibanje prebivalstva

NA JESENICAH

Rojenih je bilo od 26. aprila do 10. maja 42 otrok.

Poročili so se: Franc Osen, zidar in Danica Kristan, pom. knjigovodja; Rafael Bogataj, tovarniški delavec in Olga Eržen, gospodinja; Valentin Beznik, tovarniški delavec in Ljudmila Rebernik, tov. delavka; Ludvik Rituper, tov. delavec in Marija Govekar, roj. Seljak; Alojzij Pleš, profesor in Marija Osvald, uslužbenka; Bogomir Škof, strojevodja in Alma Koblar, druž. uslužbenka; Anton Salika, gradbeni nadzornik in Antonija Jerić, uslužbenka; Viktor Mitrovič, carinski uslužbenec in Antonija Mikula, otroška negovalka; Francišek Korbar, tov. delavec in Ana Oštir, delavka.

Umrli so: Neža Bahun, roj. 17. 5. 1892, umrla 27. aprila na Jesenicah, Gosposvetska 58; Karol Zvezda, roj. 3. 11. 1886, umrl 26. aprila na Jesenicah, Savsko nabrežje 2; Valentin Ravnikar, roj. 27. 12. 1872, umrl 27. aprila na Jesenicah, Titova 34; Andrej Slapar, roj. 6. 11. 1885, umrl 28. aprila na Jesenicah, Vrtna ul. 1; Marija Lukanc, roj. 26. 3. 1910, umrla 29. aprila na Jesenicah, bolnica; Jernej Oblak, roj. 24. 8. 1868, umrl 1. 5. 1954 na Je-

Delo in težave kulturnega društva v Retečah

Pozimi sta v Retečah redno vadila nad 30 članski moški in 50 članski mladinski pevski zbor pod vodstvom Lovra Korenčana ter mladinski tamburaški orkester, ki ga vodi France Rant. V obeh pevskih zborih so peveci iz treh okoliških vasi.

Ker društvo nima svojega doma — med vojno je bil požgan — so vaje v šoli, nastopa pa za zbor le na gostovanjih. KUD se že več kot leto dni pripravljalo na gradnjo novega kulturnega doma ter so člani in domačini v tem času zbrali v materialu, denarju in s prostovoljnimi delom že nad 2 milijona dinarjev. Da se dom še sploh ni začel graditi, so nemalo kričali v gradbenem podjetju v Šk. Loki, kjer že dobro leto izdelujejo načrte za dom, vendar jih društvo še do danes nima.

Doslej sta zbor gostovala v Godešću, v Vodicih, pri Sv. Duhu in v Medvodah. V soboto, 15. maja zvečer pa bo zaključni koncert v Škofji Loki. Tudi avdicijo za radijsko snemanje sta zbor in tamburaški orkester uspešno prestala, tako da bo 20. maja snemanje za radio.

Na vseh dosedanjih koncertih smo peveci in tamburaši želi velike moralne uspehe in bili povsod, posebno pa v Vodicih, lepo sprejeti.

Samo v Medvodah smo pri organizaciji gostovanja naleteli na težave. Dvorana, kjer smo nastopili, ima menda dva gospodarja: Kmetijsko zadrugo in »Svobodo«. Prvi imajo dvorano, drugi pa oder. Za dvorano smo se brž pogodili, ovire pa so nastale tam, kjer smo jih najmanj pričakovali. Vodstvo »Svobode« namreč ni hotelo dovoliti, da bi uporabili oder. Ze je izgledalo, da so bili vsi dogovori in priprave za koncert zaman, ko smo s posredovanjem organov ljudske oblasti končno vendarle uspeli dobiti pristanek, da lahko nastopimo na odru medvoške »Svobode«. Koncert smo priredili 8. maja zvečer. Tudi udeležba na koncertu je bila, glede na število prebivalstva v

Medvodah, precej slaba, saj je bilo navzočih le dobrih 100 poslušalcev. Prijetno pa smo bili presenečeni, ko so nam ob zaključku programa predstavniki kmetijske zadruge in občinskega ljudskega odbora sporočili, da za uporabo dvorane ne bodo zahtevali nobene najemnine in nam izročili denarno nagrado v višini 5.000 dinarjev. Za razumevanje in tovariški odnos se

tovarišem iz Medvod najlepše zahvaljujemo.

Ker je društvo, kot smo že omenili, vezano izključno na gostovanja, močno občuti še nek problem: najemnine za dvorane so previsoke! Na Trati pri Šk. Loki so n.pr. zahtevali za enkratno uporabo dvorane med tednom 5.000 dinarjev, ob sobotah in nedeljah pa po 10.000 dinarjev. Razumljivo je, da naše društvo take najemnine ne zmore, posebno še, ker ima stroške že z organizacijo gostovanja, prevozom itd. Po našem mnenju bi bilo treba tarife za najemnine nekoliko znižati, ker bi bilo to samo v korist kulturnim društvom, posebno takim, ki nimajo lastne dvorane. Tudi

V soboto 15. maja - vsi na volitve v odbore SZDL

Medvodah, precej slaba, saj je bilo navzočih le dobrih 100 poslušalcev. Prijetno pa smo bili presenečeni, ko so nam ob zaključku programa predstavniki kmetijske zadruge in občinskega ljudskega odbora sporočili, da za uporabo dvorane ne bodo zahtevali nobene najemnine in nam izročili denarno nagrado v višini 5.000 dinarjev. Za razumevanje in tovariški odnos se

gostovanja bi bila na ta način pogostejša.

Tako je delo in take so težave KUD »Janka Krmelja« iz Reteč. Vsi člani KUD in vsi vaščani močno žele, da bi čimprej zgradili lasten kultur. dom, ker bi se na ta način kulturno prosvetno delo v vasi in bližnji okolici močno poživelo in tudi marsikakšna težava, ki nas sedaj tare, bi odpadla.

Kaj če bi letos poizkusili tole?

Rastlina, ki jo pri nas še malo poznamo in ki bi veliko pomagala pri zboljšanju krmne osnove za živino, je krmni ohrovt. Na 1 hektar daje 500-600 mte., če mu dobro stremo. Ima veliko krmno vrednost in tudi živina ga zelo rada je. Največ dela z njim je v poletnih mesecih.

Krmni ohrovt sejemo lahko kot glavni strniščni ali naknadni (po inkernatki) posevek. Lahko ga sejemo tudi avgusta. Za setev 1 ha potrebujemo 1 kg semena. Sejati ga moramo 5 do 6 tednov pred saditvijo. Sejemo v vrste 15-20 cm narazen. Predajamo ga v vrste 45 x 90 cm, ali 50 x 40 cm. Pred saditvijo pomočimo sadike v zmes ilovice in kravjeka.

Krmni ohrovt potrebuje veliko dušila, zato mu pognojimo s hlevskim gnojem 200 mte (ga in dodamo 300 kg kalciamonsalpetra, 200 kg kalijeve soli in 200 kg superfosfata).

S samim ohrovtom začnemo krmniti v polovici oktobra in krmimo do decembra. Pokladamo ga lahko presnega ali pa liste prej skisamo, kocene pa spravimo v zasipnico. Kravam pokladamo 15-20 kg dnevno skupno s senom ali slamo, odraslim svinjam pa 6-8 kg.

Kmetovalci! Prepričajte se sami o vrednosti te, nam tako malo znane krmne rastline. Seme lahko dobite pri referentu za rastlinsko proizvodnjo pri OZZ Kranj.

Kino sporedi

Kino »Storžič«, Kranj: od 13. do 16. maja mehiški film »Zapor za žene«. 15. maja ob 20. uri dvojni program. 16. maja ob 21. uri francoski film »Lepotice noči«. 17. in 18. maja francoski film »Lepotice noči«. Predstave ob delavniških ob 16., 18. in 20. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Letni kino »Partizani«: od 13. do 16. maja francoski film »Človek mojega življenja«. Predstave ob 20. uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 15. in 16. maja francoski film »Lepotice noči«, predstave v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. Matineja 16. maja ob 10. uri.

Kino »Triglavs«, Cerklje: 15. in 16. maja avstrijski film »Jaz in moja žena«. Od 17. do 19. ameriški kriminalni film »Preobrat«. Od 20. do 22. angleški kriminalni film »Trenutek obupa«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldan je matineja ob 10. uri, cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din. Opozarjamo obiskovalce, da ne pripeljejo otrok k večernim predstavam in k tistim, ki so zabranjene mladini.

Kino »Plavž«, Jesenice: od 14. do 17. maja italijanski film »Pot nade«. Od 18. do 20. maja avstrijski film »Jaz in moja žena«; od 21. do 24. maja angleški pravljnični barvan film »Knjiga o džungli«. Predstave vsak dan ob 19. uri, sredi in sobota ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldan matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din. Opozarjamo obiskovalce, da ne pripeljejo otrok k večernim predstavam in k tistim, ki so zabranjene mladini.

Kino Koroška Bela-Javornik: od 14. do 16. maja ameriški film »Sanjave ustnice«; od 21. do 23. maja nemški glasbeni film »Maja v tančici«. Predstave v petek

in soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 10., 18 in 20. uri. Cena za mladinske predstave za odrasle 20 din, za mladino 10 din. Opozarjamo obiskovalce, da ne pripeljejo otrok k večernim predstavam in k tistim, ki so zabranjene mladini.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj: Sobota, 15. maja ob 19.30 uri: v dvorani združnega doma v Cerkljah — gostovanje z Ivo Vojnovičem »Ekvinokcij« — Izven.

Nedelja, 16. maja ob 16. uri — Izven in za podeželje — Maxwell Anderson »Zašlo je sonce«.

Torek, 18. maja ob 16. uri — Zaključna predstava za gimnazijo 1, 2, 3 Kranj — Maxwell Anderson »Zasto je sonce«.

Četrtek, 20. maja ob 20. uri red A in izven — Maxwell Anderson — »Zašlo je sonce«.

Sobota, 22. maja ob 19.30 — Gostovanje v Kulturnem domu v Kropi — Ivo Vojnovič »Ekvinokcij«.

Nedelja, 23. maja ob 16. uri — Izven in za podeželje — Maxwell Anderson »Zašlo je sonce«.

Mestno gledališče Jesenice

Sobota, 15. maja ob 19.30 uri Ivo Tijardovič: Mala Floramy. Opereta. Premiera.

Nedelja, 16. maja ob 19.30 uri: Ivo Tijardovič: Mala Floramy. Opereta. Režija prof. Jože Tomažič, scena Jože Bedič, dirigent Rado Kleč. Sodeluje mešanjski pevski zbor in folklorna skupina »Svobode« ter orkester glasbene šole Jesenice. Predprodaja vstopnic od petka dalje od 10. do 12. ure in od 18. do 19. ure. Vstopnice se ne rezervirajo.

Predavanje ob Tednu Rdečega križa

V tekočem tednu, ki je protituberkulozni teden Rdečega križa, nas številni članki in predavanja pozivajo v borbo protituberkulozi. Predavanje pod naslovom: »Sodobni zdravstveni problemi« je organizirala v tem tednu tudi jeseniška Ljudska univerza. Polna dvorana poslusalcev v domu »Svobode« je z zanimanjem sledila predavatelju dr. Ivanu Bonaču iz Ljubljane, ki je govoril o zdravem načinu življenja in o borbi proti boleznim ter predavanje o pretili s številnimi diapozitivi. Potrebno bi bilo, da priredi jeseniška Ljudska univerza, kateri gre za organiziranje številnih in res kvalitetnih predavanj vse priznanje, v bodoči sezoni več zdravstvenih predavanj. Njeno delo bo na ta način doseglo svoje poslanstvo v še večji meri.

za dom. 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — T. Vukosavljevič: Mladji piloti (ponovitev). Ob 16.00 Koncert po željah. 17.10 Slovenske narodne pesmi izvajajo Ljubljanski komorni zbor p.v. Milka Skoberneta, vmes igra harmoniko Avgust Stanko.

V četrtek, 20. maja: Ob 12.00 Otroške pesmi J. Pavčiča. 12.15 Cicibanom — dober dan! 13.45 Iz znanosti in tehnike. 13.55 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi za ples in razvedrilo... 14.40 Kaj bo danes na sporedu. 14.45 Stare in nove melodije na klavir igra Mojmir Sepe. 16.00 Radijska univerza — Tugomir Tory: Letalo jugoslovanske proizvodnje. 18.30 Družinski pogovori. 18.40 Zabavni zvoki. 19.00 Radijski dnevnik. 20.00 Kulturni pregled. 20.15 »Četrtek večer slovenskih narodnih pesmi«, sodelujejo: Gorenjski kvartet, Fantje na vasi, Avgust Stanko in solisti.

V petek, 21. maja: 6.30 Radijski koledar in pregled tiska. 12.00 Igra godba na pihala Ljubljanske garnizije p.v. kapetana Jožeta Bruna. 12.20 Kmetijski nasveti. 13.45 Za pionirje. 14.05 Za vsakogar nekaj. Spored zabavne glasbe — Izvajajo: Orkestri Stanley Black, Law White, Andre Kostelanetz in David Rose.. 14.40 Kaj bo danes na sporedu. 15.30 Narodne pesmi poje Planinski oktet iz Maribora. 15.50 Modni kotiček. 16.00 Zeleli ste — poslušajte! Ob 17.50 Domače aktualnosti. 18.00 V veseljem ritmu. Ob 19.00 Radijski dnevnik. 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

V soboto, 22. maja: 6.30 Radijski koledar in pregled tiska. 12.15 Cicibanom — dober dan! 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.45 Za pionirje. 14.05 Skladbe iz Novih akordov. 14.20 Hrvatska narodna glasba (prenos iz Zagreba.. 15.30 Od melodije do melodije. 16.00 Kulturni pregled. 16.10 Uganite kaj igramo! 17.10 Narodne in umetne pesmi poje mladinski zbor I. gimnazije iz Kranja p.v. Janka Pribošiča. 17.30 Okno v svet. 18.20 Ljudsko-prosvetni ozbornik. 18.30 »Koroška zab.« (pisan spored koroških narodnih pesmi). 19.00 Radijski dnevnik. 20.00 Pisan sobotni večer. 22.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu.

V torek, 18. maja: 6.30 Radijski koledar in pregled tiska. 7.20 Za gospodinjice. 11.00 Šolska ura za nižjo stopnjo — Ura, ki je obstala, slušna igra (ponovitev). 11.30 Šolska ura za višjo stopnjo — J. Vukosavljevič: Mladi piloti. 12.00 20 minut veselih polk in valčkov v izvedbi tria »Slavko Avsenik«. Ob 12.20 Kmetijski nasveti. 13.45 Nove knjige. 17.10 Domače pesmi — sodeluje Vaški kvintet, z Božom in Miškom vmes. 18.30 Iz kolektivov — za kolektive: O tekstilni tovarni v Kranju. 18.00 Sportni tednik. 19.00 Radijski dnevnik. 20.00 Tedenski notranje-politični pregled. 21.00 Literarna oddaja — Stara kitajska modrost. 21.30 Slovenske narodne pesmi poje vokalni kvintet.

V sredo, 19. maja: 6.30 Radijski koledar in pregled tiska. 7.20 Za gospodinjice. 12.20 Nasveti

objave • oglasi

MALI OGLASI

Institut za telesno vzgojo v Ljubljani vabi vse tiste, ki se nameravajo vpisati v študijskem letu 1954-55, da se ustмено ali pismeno javijo tajništvo Instituta do 1. junija t. l.

Prodajam leseno barako 4 x 4 m. Naslov v upravi lista.

Prodajam dobro ohranjeno sodobno kredenco iz hrasta. Uporabna za počitniške domove, kmečke sobe, koč v planinah. Naslov v upravi lista.

Kupim mlatilnico z reto in tresali že rabljeno. Naslov v upravi lista.

Podpisani Angelo Battelino preključujem vse, kar sem neresnične govori o Slavku Udirju iz Besnice.

Podpisana Marija Pirc in Sonja Dežman, Bobovk preključujeva neresnične besede, katere sva govorili o Majdi Mrak, Korkrica.

Prodajam rabljeno pohištvo in Kranj.

posteljino po zelo ugodni ceni. Informacije Kozjek, Mojstrana 106.

Prodajam dobro ohranjen pogreznjiv šivalni stroj, šiva naprej in nazaj. Naslov v upravi lista.

Prodajam dobro ohranjen zapraviljivec, poizve se pri Leopold Jesih, gostilna v Medvodah.

Prodajam parcelo 1.200 m² v Radovljici zraven kopalnišča. — Naslov: Marija Volarič, Ljubljana, Rožna dolina, c. II/7.

Prodajam čebele tri kranjice in več AZ panjev po zelo ugodni ceni. Janez Žirovnik, Voglje 27. 20.000.— dinarjev dam tistemu, ki mi preskrbi dvosobno družinsko stanovanje v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe poslati pod »Nujno«.

V našem se odda velik hlev, uporaben tudi kot skladišče v Kranju, Titov trg 15. Informacije v gostilni »Starl Mayr« — Kranj.

OPOZARJAMO

vse igralce, da si pravočasno nabavijo srečke 54. kola JUGOSLOVANSKE LOTERIJE, ker jih bodo prodajali:

v krajih le do 20. t. m. zvečer
v vseh sedežih Okrajev le do 21. t. m. zvečer
v Ljubljani, Mariboru in Celju pa do 17. ure dne
23. t. m., t. j. do pričetka žrebanja v Ljubljani, na Trgu revolucije.